د اعتدال لاره

د شهید شیخ جمیل الرحمن «رحمه الله» له ویناؤ څخه

بسم الله الرحمن الرحیم

د شهید شیخ جمیل الرحمن رحمه الله هغه بیانیه چی د ۱۹۸٦میلادی کال د مارچ دمیاشتی په (۱۹) نیټه یی دجندول علاقی په تور کیمپ کی ایراد کړی وه، دعوت مجلی لازم وګڼله چی د خپلو ګرانو لوستونکو په خدمت کی یی کټ مټ نشر ته وسپاری، هیله ده چه د استفادی ور مو وګرځی.

محترمو علماؤ، مهاجرینو او انصارو ورونو!

دی جلسی ته چی مونږ راغلی یو، الله تعالی زمونږ په نیتونو ډیر ښه عالم دی، مونږ ددین د بیانولو فکر لرو کوم انتقامی فکر نه لرو. الحمد لله مونږ او تاسو ټول مسلمانان یو، په دی کیمپو نو کی چی کوم مهاجرین اوسیږی، که هغه د امام ابو حنیفه رحمه الله یا د امام شافعي رحمه الله او یا د کوم بل امام د نظریی پر چار کوی، یعنی که هغه د هر مجتهد امام د نظریی پیرو وي، مونږ یی مسلمانان ګڼو، ددی حق ځانته نه ورکوو چی پرته له دینی اړخ څخه يي په ذاتی او شخصی اړخونو بحث وکړو.

له څو کالو را پدیخوا د جندول د علاقی په کیمپونو لکه معیار او تور کیمپ کی په ځینو مسایلو حرج و مرج را پیدا کیږی. ځینی خلك غواړی چه پدی باب د مسلمانانو تر منځ دمذهبی اختلافاتو د فتنی اور بل کړی، دپاکستان له حکومت نه- پدی باب ډیر ممنون یو چی پداسی وختونو کی یی مداخله کړی او د فتنی اور یی وژلی دی. شاید تاسو ددی کیمپونو خلکو ته به داسی هیڅوك نه وی راغلی او دا به یی درته نه وی ویلی چی ته «رفیع الیدین» وکړه یعنی ته په لمانځه کی لاس نه پورته کوی، پورته یی کړه.دا یی هم درته په جومات، حجره او یا کوم بل ځای کی نه دی ویلی چه ته «امین» په جهر یعني په زوره نه وایی او شاباس دا په زوره ووایه، زه ستاسی جومات ته راغلی یم ته لاس نه پورته کوی او زه یی پورته کوم، مګر مونږ او تاسو په یو صف کی جمع شوی یو، مونږ پدی باب کوم دعوت جبراً نه دی درکړی، خو همیشه تادا او حمله ستاسی لخوا شویده. «جماعة الدعوة» تاسی په مختلفو تهمتونو او الزامونو

متهموی. په مونږ او تاسو کې داسی خلك هم شته چه هغه امریکا او یا نورو انګریزانو ته په سجده پراته دی او ددوی په اشاره ګډیږی او حتی داسی غواړی چه د افغانستان جهاد ددوي په ګټه و ځرخوی، مګر هیڅا په داسی خلکو نه آواز وکړ او نه یی پری لاس پورته کړ او پدی خبره همیشه حرج و مرج وی چه دلته وهابیان او یا غیر مقلدین پیدا شویدی.

دا خبره مخکی مو لانا صاحب غلام الله واضحه کړه چه مونږ وهابیان نه، غیر مقلد نه بلکه د قرآن او سنت د نظر یی طرفدار یو، د قرآن او سنت د نظریی طرفداری د صحابه کرامو تابعینو، تبع تابعینو، ائمه اربعه ؒ او حتی ددی امت نظریه او کړنلاره ده. ځوارلس سوه کاله وړاندی چه اسلام له کومی نقطی څخه حرکت کړیدی او دی وخت ته رارسیدلی دی، دا پدی مختلفو پیړیو کی د ټول مسلمان امت پیشه او مسلك ؤ ښه دا وه چی ددي علاقی دا کوم خلك چی دا رنګه مخالفتونه را پاروی، د وروری په فضاء کی سره نزدی ناست وای او دا رنګه مسایل مو سره د وروری په فضاء کي حل و فصل کړی وای او هغه څه چی دوي دروغ جوړ کړی دی او په مونږ پسی دروغ وایی، مونږ قناعت ورکړی واي چه دا رنګه بی بنیاده دروغ مه وایاست، په دی دروغو ویلو ستاسی دیانت خرابیږی، پدی دروغو کی هغه دروغ ډیر بدترین وی کوم چه ددین په باب وی، الله تعالی فرمایی: (إن الذین اتخذوا العجل سینالهم غضب من ربهم و ذلة في الحیاة الدنیا) په دین کی چه څوك افتراء کوی د هغه جزاء په دنیا کی ذلت دی او الله تعالی یی په ذلت محکوموی. مونږ دا وایو مونږ به ددروغو قناعت ورکړی وای، دوی زمونږ په سلفي تحریك ډول ډول تهمتونه او الزامونه لګوی مونږ به ددی ډول تهمتونو قناعت او توصیه ورکړی وای چه د الله تعالی نه ووېریږی او دا رنګه دروغ مه وایی. هغه مسایل چی مونږ یی کوو او زمونږ دعمل طریقه ده، پدی کی به مو دا در ښودلی واي چه دا ددین جزء دی، ولو که امام ابو حنیفه رحمه الله نه دی کړی، که امام ابو حنیفه رحمه الله نه وی کړی، د ابو حنیفه استاد به کړی وی، ابراهیم نخعي به کړی وی، عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه به کړی وی، امام شافعي، احمد اومالك (رحمهم الله اجمعین) به کړی وی، په اسلام کی له مؤمن سره په اسلامي آدابو چلیدل دا یواځی د حنفیت په چوکاټ کی ندي چه مونږ حنفیان یو او د دروغو او تهمت نه به ځان ساتو او د یو بل تائید او پشتیبانی به کوو، په اسلام کي موالات، دوستی، نیکه رابطه، تائید، نصرت او کمك د اسلام په عنوان باندی دی. «لا إله إلا الله محمد رسول الله» کلمه چی څوك وایی که هغه د هر امام تابع وی، خو ددوي تر منځ موالات او اسلامی دوستی فرض ده. پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایی: مثل المؤمن في توادهم و تعاطفهم وتراحمهم کمثل جسد واحد» د مؤمنانو تر منځ دوستی، رحمت او عاطفه، او پخپل منځ کی یو له بله سره د کمك پخاطر، د یوه جسد مثال لری. دا یی نه دی ویلی چه حنفیان به جدا او شافعیان به جدا قوت قایموی او ددوي تر منځ به حدود راځي، یو له بل سره به دمسلمانی رابطه، تعلقات، عاطفه او کمك ختموی. د اسلام په وړاندی دا حدود چه نن مسلمانانو پخپل منځ کی را پیدا کړی چه دا حنفیت دی، دا شافعیت دی ، دا عربیت دی دا عجمیت دی، دا افغانستانی دی او دا پاکستانی دی، دا حدود که د وطنیت په لحاظ منځته راغلی وی، که د سیاست په لحاظ، یا د رنګ او ژبی په لحاظ منځته راغلی

وی، لنده دا چی که دا حدود په هر منظور منځته راغلی وی او یا که دا حدود د اسلام په داخل کی د هر مکتب فکر د ابتداء په لحاظ ټاکل شوي وی، دا ټول حدود اسلام ته غیر رسمي او اسلام یی په رسمیت نه پیژنی.

زما لپاره که زه د امام ابو حنیفه رحمه الله تابع هم شم او دا ووایم چه که هغه هر څه وایی دا ټول حق دی او زه یی منم.

خو ماته اسلام دا اجازت نه راکوی چه زه د امام ابو حنیفه رحمه الله د پیروانو په متعلق د اسلام ټول حقوق پوره نه کړم او اسلامی حدود مراعات نه کړم. زما مطلب دادی چی که دلته څه تنازعه موجود شوي وي دا به تنها تاسی زمونږ عمل لیدلی وی، دروغ به نه وایو صرف زمونږ په عمل به بحث کوو. مثلا مونږ رفیع الیدین کوو او تاسو یی نه کوئ، مونږ تاسی ته چیری هم دا نه دی ویلی چه تاسی هم لاس پورته کړئ او که پورته کړی مو نه دی نو څه الزام مو در باندی نه دی لګولی او که چا رانه تپوس کړی دی چه ولی لاسونه په لمانځه کی پورته کوئ نو په ځواب کی به مو ویلی وی چه په لمانځه کی لاس پورته کول مونږ ته قوی دلیل ښکاری او د پیغمبر صلی الله علیه وسلم نژدی تابعداری یی ګڼو. لیکن په تاسو مو لعن طعن نه دی لګولی دا مسایل څه اوس نوی نه دی را پیدا شوي، دا د نبی کریم صلی الله علیه وسلم او صحابه کرامو له دور نه را پدیخوا روان دی، ددغه دورنه را پدیخوا ایمه رحمهم الله پدي باب پخپلو نظریاتو کی اختلاف لری، خو ټولو یو له بل سره اسلامی موالات نه دی قطع کړی او د اسلام د موحد وجود په تشکیل کی یی په مشترک ډول کار کړی دی.

هغه خلک چی خوج سرج او فتنه را پورته کوی زه دوي ته وایم که ستاسو سره اسلامي بصیرت او پوهه وی نو ستاسی د یو مسلمان په صفت فرض دادی چه زمونږ سره مخامخ کښینئ او خبري را سره وکړئ او که ستاسي سره اسلامي پوهه نه وی نو د عامو مسلمانانو د ذهنیت د تباه کولو او د مسلمانانو تر منځ په اسلامي روابطو باندی داسی حرکت کول چی هغه د مسلمانانو تر منځ د فتنی سبب ګرځی او بده اغیزه کوی دا یو لوی جرم دی پکار ده چه د الله تعالی نه ووییږئ ځکه چه دا ستاسی د آخرت لپاره ګټور عمل نه دی.

دا څنګه امکان لری چه تا د غره په سر کی عمر تیر کړی دی او ما په جامعه او مدرسه کی عمر تیر کړی دی، ما خپل عمر د اسلام د تعلیم لپاره وقف کړی او ستا د عمل ریکارډ قابل د دی نه دی چه انسان یی یاد کړی. د مثال په توګه به زه یوه واقعه بیان کړم: یو وخت زه په دم کلی کی وم او محمد شریف خان دکنړ والی ژ، دا مولاهم ژ او د مرافعي قاضی هم پاتی شوی ژ، ګیره ئی هم خروله او نکټایي به یی هم پغاړه وه او کوټ او پتلون به یي اغوستی وو مګر ژرنده او جومات یی نه پیژانده ماته ئی یو ځل وویل چه ته امام ابو حنیفه رحمه الله نه منی؟

ما ورته په ځواب کی وویل چه که د امام ابو حنیفه رحمه الله له جومات او قرآن سره تعلق ژ او ددین عالم ژ، نو زه یی منم مګر ته یی نه منی! او که چیری امام ابو حنیفه رحمه الله داسی ژ چه ګیره یی خروله وی او کوټ پتلون یی پغاړه کړی او نکټایی ئی اچولی وی او په دسترخوان ورته شراب ایښی وی نو زه خو بیا داسی ابو حنیفه نه منم ځکه هغه خو به بیا ستا په شان وی. له

علماؤ سره د امت د علماؤ تعلق وی، له علماؤ سره د مسلمانانو تعلق وی، څومره چه د اسلام په نسبت په سړی کی نیمګړتیاوی موجودی وی هغومره یی د امت له علماؤ سره تعلق کم وی، که امام ابو حنیفه، امام شافعي،امام مالك او امام احمد بن حنبل رحمهم الله اجمعین په آخرت کی را ژوندی شی نو هغوی به خپل تعلق او برأت اعلانوی، هغوی به له هغو خلکو څخه چه په ژوند کی یی ددوي صحیح پیروی نه ده کړی او یوازی دسیاست او دنیوی او مادی اغراضو پخاطر یی د هغه نوم استعمال کړی دی، هغه به له داسی خلکو نه بیزاری او برأت کوی، زما مطلب دا دی چه مونږ مسلمانان یو او د اسلام مصدر چه د اسلام احکام تري اخستل کیږي هغه یوازی «قرآن او سنت» دی الله تعالی پخپل کتاب کی فرمایی:

«وكيف تكفرن و أنتم تتلى عليكم أية الله و فيكم رسوله» د هدایت دواړه منبعی او سر چینی ستاسی په وراندی موجودی دی چه هغه کتاب او سنت دی، نو تاسی څنګه کافر کیږئ یعنی د کفر نه د بچ کیدو لار یوازی قرآن او سنت دی.

د افغانستان د «جماعة الدعوت» تنظیم رئیسان یا نور اعضاء او مسئولین هیڅا ته دا دعوت نه دی ورکړی او نه یی ورکوی چی ای خلکو تاسو ددی مذهب نه دی بل مذهب ته واوړی. خو دومره ده چه په هر مسلمان باندی د حق لټه او تلاش ضروری دی، یعني کوم ځای کی چه تاته حق ورسید هلته به پری عمل کوی ځکه دا د مسلمانی فرض دی، پدی منظور چی حق یوازی د کتاب او سنت نه معلومیږي، د کفر او الحاد نه د بچ کیدو لار یوازي کتاب او سنت دی. «جماعة الدعوة» اسلامي مدارس تاسیس کړی دی او هم ستاسی اولاد پکی دینی زده کړه کوی او دینی علوم زده کوی، تاسو ټول کولی شئ چه دغو مدارسو ته ورشئ او وګورئ چی په مدارسو کی څه لوستلی کیږی، پدغو مدارسو کی صرف کتاب او سنت او د همدی کتاب وسنت په خدمت کی چی کوم علوم دی هغه لوستل کیږی. ددی بد قسمتو خلکو کله پدغو مدارسو حملی وی، کله یی ددی تنظیم په مشرانو حملی وی. مونږ ته خپل اسلامي آداب دا اجازت نه راکوی چی مونږ د مقابل طرف په ټولو ابعادو بحث وکړو، خو مونږ د مسلمانی دعوت ورکوو او ورته وایو چی دی قرآن او سنت ته راشئ! مونږ ستاسی مسلمانان ورونه یو! تاسو چی هره خطایی په مونږ کی وینئ او یا مو ولیده د کتاب او سنت له لاری مونږ ته قناعت راکړئ. هغه څوك چی د امام ابو حنیفه رحمه الله د مذهب تابعداری کوی، دوی ته حنفیان ویلی شی، څوك چی د امام شافعي رحمه الله د مذهب پیروی کوی دوی ته شافعیان ویلی شی او هغه څوك چی ددي ټولورو واړو امامانو او ټولورو واړو مذهبونو پیروی کوی هغوي ته اهلحدیث وایی.

ځکه ددی ټولورو واړو امامانو مشترك نظر دا ؤ چه په هغه څه عمل وکړئ له کومه ځایه چي مونږ اخستل کړی دی چه هغه کتاب او سنت دی، مونږ د ټولو واړو امامانو تابعدار یو او ددوی پیرو یو. ځینی خلك داسی فکر کوی چه که د امام ابو حنیفه رحمه الله یوازي تابعداری دی وکړه دا دده احترام دی او که تابعداری دی ورته ونه کړه نو دا احترام نه دی. لنډه دا چی د امت د ټولو علماؤ احترام داد دین فرض دی نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمایی:

«إن من إجلال الله إكرام العالم و في شيبة المسلم» څوك چی د الله تعالی په لویي او جلال عقیده او ایمان لری هغه به د عالم او سپین زیری عزت ساتی.

د علم پخاطر د عالم سپکاوي او توهين کفر دی ددين د ائمه ؤ او مجتهدينو سپکاوی کفر دی او د يو مسلمان سپکاوی کول فسق دی، مونږ د ټولو امامانو رحمهم الله عزت کول او ددوی احترام ساتل د خپل دين جزء ګڼو، دا اعتراض بالکل دروغ او بی بنياده دی چی په «جماعت الدعوة» کی را ټاله خلك ائمه ؤ ته کنځل کوی او ددی دروغو او افتراء به الله تعالی ته ځواب ورکوی، خلك په مونږ باندی د وهابيانو نوم ږدی او د عبدالوهاب نجدی نوم ته مو منسوبوي. محمد ابن عبدالوهاب يو دينی عالم دي چی دوه سوه کاله وړاندی تير شويدی، مونږ د محمد بن عبدالوهاب نه ددين پخاطر دفاع کوو، ځکه محمد بن عبدالوهاب د توحيد د عقيدی احياء او تجديد کړی دی او له بله پلوه يی د استعمار پر ضد جهاد کړي دی. د محمد ابن عبدالوهاب حيثيت د انګريزانو له طرفه د مسلمانانو په اذهانو کی بد کښيناستلی دی او دا ددي لپاره چی د محمد ابن عبدالوهاب د استعمار ضد تحريك په مسلمانانو کي عام نشی. دا يو عالم دی، خپل تصانيف لری چی "کتاب التوحيد" هم ددی عالم يو تصنيف دی. د ټولو علماؤ په وړاندی زمونږ دا يو چيلنج دی چه که د نومورې په کتاب کی مو څه خطايي و- موندله مونږ دا منو ځکه د نبي کريم صلی الله عليه وسلم نه پرته چه د هغه الله تعالی عصمت نصيب کړی دی او هغه په بيان او رسالت کی نه خطا کيږی د هغه نه را پديخوا که صحابه کرام وو او يا نور ددين علماء دی کله کله د حق په رسولو او بيانولو کي کمزوری لري او خطاء کيږي. مونږ وايو که محمد ابن عبدالوهاب په کومه خبره کی خطاء شوي وی دا سمه ده ځکه هغه هم انسان دی، خو البته عالم دين دی او د احترام او دفاع تری د مسلمانی په اساس د امام ابو حنيفه، امام شافعي، امام مالك، او امام احمد رحمهم الله په شان فرض ده.

دا چی مونږ د کافرانه قوتونو په مقابل کی ذهناً ماتی خوړلی ده چه هغوی د چا متعلق پروپاګنده وکړی مونږ ته هغه بد صورت او بد نما بنکاری او که همدغه خلك (انګريزان) څوك پخپلو الفاظو کی بنکلی کړی مونږ ته بنکلی وی. دا يو غربی ذهنيت دی، دا ذهنيت بايد نفي کړی شی. د ټولو علماؤ فرض دی چی د محمد ابن عبدالوهاب کتابونه ولولی او د بی ځايه لعن طعن مخنيوی وکړی او اصولی مسئله دا ده چه اقوالو ته يی نظر وشی او اقوال يی د قرآن او سنت په تله وتلی چه حق ته ورنزدی دی که په ټوله مسئله کی خطا شويدی د مسلمانی اداب دادی چه دده دخطا مغفور کول او عفوه کول پکار دی، نه دا چه د لعن او طعن الزامو نه پری ولګوی، د عالم له خطا نه فتنه جوړول بد ديانتی ده، د يو عالم دين د ژوند ټولو اړخونو ته بايد نظر وشی د هغه اعمال، سلوك او آدابو ته بايد نظر وشی، که يو سړی د يو مجتهد او يو عالم د ټول ژوند څخه نظر قطع کړی او يو خطا قول يی را اخلي او د فتنی لپاره يی دليل ګرځوی دا په دين کی فتنه را اوچتول او بد ديانتی ده. محمد بن عبدالوهاب رحمه الله هم يو عالم دين دی د شرك ، بدعت او استعمار مقابله يی کړی ده محمد بن عبدالوهاب په داسی وخت کی منځته راغلی دی چه دا تيار خوارۀ يعني د زيارتونو منجوران چی د خلکو ددين او عقيدي لوټماران دي، ددروغو کرامات يی جوړ کړي وی، څوك چی ورشی اول يی عقيده لوټ کړی او وروسته چی په جيب کی څه لری هغه تری لوټ کړی. محمد بن عبدالوهاب ددی خلکو مقابله کړی ده. پيغمبر صلی الله عليه وسلم ولی د زيارت القبور اول وخت کی منع فرمايلی وه ځکه چه شرك په دنيا کی

د قبر پرستۍ څخه منځته راغلی دی، د یعوق، صواع او نصر متعلق حضرت عبدالله بن عباس فرمایی: دا نیکان بندگان وو چی مړه شول، نو خلك د هغوي په قبرونو باندی کښیناستل او لدی وجی نه شرك منځته راغی. پیغمبر صلی الله علیه وسلم په ابتداء کی د زیارتونو له تګ څخه منع کړی وه چی قبرونو ته به نه ځئ! خو څه وخت چی اسلامي عقیدی د خلکو په زړونو کی ځای ونیو او پدی پوه شو چه قبر ته د ژوندی د تګ څه مطلب دی د زیارت القبور مطلب ددي مړی سره احسان کول دی چی سلام پرې وشي او دعاء ورته وشی او دا احسان دیو مسلمان په بل مسلمان حق دي، دقبر د تګ اجازت یی ورکړ. مونږ وایو د محمد بن عبدالوهاب سره زمونږ د مسلمانۍ تعلق دي، د اسلام له مخی د محمد بن عبدالوهاب او نورو ټولو ائیمه ؤ آداب او احترام زمونږ فرض دی، نور مو د محمد بن عبدالوهاب سره څه خصوصی تعلق نشته، نه د هغه په مذهب یو او نه د کوم بل عالم په مذهب یو. پیغمبر صلی الله علیه وسلم او دهغه صحابه چی په کومه لار تللی دی مونږ هم په هغه لاره ځو او دغه مو مذهب دی، زمونږ له ټولو هغو ورونو نه چی دلته اوسیږی، که هغه زمونږ مدارسو ته خپل ماشومان لیږی او که نه دا خواهش دی چی زمونږ له طرفه په تاسو تعرض او تادا نشته تاسو هم کم له کمه اسلامي حقوق او حدود مراعات کړئ او تادا مه کوئ، تادا د فتنی سبب ګرځی ، په چا پوری چی تاسی تړلی یاستئ، هغه سیاسی اعتراض کوی او وایی چی دا وخت د داسی خبرو نه دی ځکه پلانی ځای کی تری فتنه پیدا شوه، مونږ هم ورته وایو چی دا وخت ددی خبرو ندی مګر دا فتنه چا را پیدا کړی؟ داسی کسان زمونږ مقابلی ته تحریك کیږی چی نوره دینی پوهه لا څه چی په الف-با نه پوهیږی، ددی ناپوهو کسانو له امله چی هغه په سیاسی لحاظ تحریکیږی او د فتنو د رامنځته کیدو سبب ګرځي، او بیا هم په مونږ الزام لګوی چی فتنه منځته راځی خو مونږ وایو چی ددي فتنی د را منځته کیدو عامل څوك دی؟ تاسی په خپل علم او پوهی عمل کوئ او مونږ په خپل علم او فهم عمل کوو، زمونږ له طرفه خو تر اوسه کومه تادا نه ده شوی او نه مو چاته د الزام ګوته نیولی ده مګر همیشه د دارنګی فتنو رامنځته کیدو عاملین مقابل لوری دی. نن مدرسه ورانوی، سبا ریورټ حکومت ته ورکوی، کله بیا سپك سپك کلمات استعمالوی لنډه دا چی مقابل لوری د ډول ډول جناياتو او فتنو مرتکب کیږی. خو اوس مونږ وایو چی تاسی د هری فتنی د پیدا کیدو په صورت کی مونږ ته وایی چه دا وخت ددی نه دی نو اوس مونږ ضرور وایو چی دا وخت ددی دی چه د حق لټه وشی په کتاب او سنت علم حاصل شی، د کتاب او سنت د علم د حاصلیدو په سلسله کی چه کوم رکاوټونه څوك را پیدا کوی، دا جهاد چی نن په افغانستان کی روان دی دا د عقیدی په قوت چلیږی، دلته کوم بل قوت وجود نلری، دلته کوم منظم قوت او فوځ نشته، خو څه انتظام چی منځته راغلی دا د عقیدی او اسلام پخاطر منځته راغلی او دا عقیده او ایمان په قرآن او سنت ژوندی کیږی، که د افغانستان د جهاد په سنګرونو کی و ګورئ د ژوند د نورو طبقو د خلکو په نسبت دهقان او چوپان ډیر دی ددی دهقان او چوپان سره خو دا غم هم نشته چی زه د چوکۍ لپاره و- جنګیږم، دا د چوکۍ لپاره نه جنګیږی، ځکه د چوکۍ استعداد نلری، پدغه سنګر کي په سلو کی سل مرګ دی نور هیڅ په لاس نه ورځی ژوند له لاسه ورکوی او د ایمان په

طاقت د آخرت گټه کوی دا ایمان او عقیده چی انسان دغه مقام ته رسوی دا د قرآن او سنت طاقت دی دا جهاد به ادامه لری د افغانستان د جهاد په باب مختلفی دسیسی روانی دی غواړی چی دی جهاد ته توقف ورکړی، د مسلمانانو جهاد او قربانی ضایع او تباه شی د کومی غایي او هدف لپاره چی دا جهاد شروع شویدی هغه د مسلمانانو په لاس ور نشی. د افغانستان د مجاهد او مسلمان ملت سره ددی خبری غږ هم ضروری دی هغه څه چې الله تعالی مسلمان ته حکم کړیدی او جهادیی د څه لپاره فرض کړی دا به ضروری حاصلیږی او یا به ددی غایی او هدف د ګټلو لپاره پدی لاره کی شهادت ګټو، دا عزم او اراده چې که مونږ وغواړو چی مضبوطه پاتی شی دا به په اسلامي فهم او اسلامي شعور باندی مضبوطیږی، دا پرته د اسلامي فهم او شعور نه نه مضبوطیږی، دا عزم او اراده په دنیوی قوت او دنیوی لالچ نه بلکه په هغه عقیده چی د انسان په نفس کی قرار لری او هغه ایمان بالله او ایمان بالآخرت دی ایمان په جنت او ایمان په دوزخ دی دا دیو مسلمان یو فعال او محرك قوت دی دا به مجاهد له غره او سمي نه له کور او کلی څخه د جهاد لپاره میدان ته راولی. زه خپلی خبري نوری نه اوږدوم ځکه مولانا غلام الله صاحب تاسی ته مفصل بحث وکړ، نور ددی ضرورت نشته چې ستاسی وخت ونیسم او نور تکلیف در کړم خو زه ټولو هغو ورونو ته چی زمونږ سره تعلق لری دا وایم چی ستاسی فریضه دا ده چه که څوك ستاسی په مقابل کی معاندانه رویه هم اختیاروی تاسو به د اسلامي آدابو له مخی د هغوی په مقابل کی پیش آمد کوی، هغه ورونه چی د سیاسی او مادی اغراضو پخاطر زمونږ پر ضد ولاړ دی مونږ هغو ته توصیتاً وایو چی پدی کی ستاسی ددنیا او آخرت دواړو خیر نشته خیر، سعادت او هدایت مو پدی لار کی دی چه د حق ملګرتیا وکړئ او په حقه لاره لاړ شئ او که بیا خامخا ستاسی د دی حقی لاری په هکله کوم شك موجود وی او ذهن ته مو څه شك او تشویش مواجه کیږي له مونږ سره مخامخ کښینئ، په ځای ددی چه په کیمپونو کی بی ځایه حرج مرج او فتنی را پیدا شی راشئ او زمونږ سره مخامخ د مسلمانی په چوکاټ کی د یو مسلمان ورور په صفت کښینئ او پدی باب راسره خبره وکړئ او مونږ ته هغه خطاګانی چه ستاسی په خیال کی د شك موجب شویدی د اسلام په چوکاټ کی را په ګوته کړئ او د اسلام له لاری قناعت راکړئ. زمونږ مسلمانی به دا وی چه هغه به منو!

ټول ورونه خپل اختیار لری چی په کومه درس ګاه کي د ځان او اولاد لپاره لازمه ګڼی او د علم او زده کړي لپاره درس ته ورځی،وردی شی، خواه که هغه د اهلحدیثو مدارسو ته ورځی،که د اشاعت التوحید مدارسو ته ورځی، د جماعت اسلامي مدارسو ته ورځی که دیوبندی مدارسو ته، دا ټولی اسلامي هډي دی مګر په یو بل باندی لعن طعن مه کوئ!

دا ستاسی لپاره د دنیا او آخرت په ضرر تمامیږی او له بلی خوا د پاکستان حکومت ته هم یو سر دردی او ګڼاؤ پیدا کیدل دی. هغه څوك چې زمونږ او ستاسی د مهاجرینو د خدمت لپاره مقرر شویدی زمونږ دغه رنګه صورت حال د هغوی په نظر کی دیر بد معرفي کیږی چی په نتیجه کي د مهاجر اصلی خدمت زیانمن کیږی. و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.

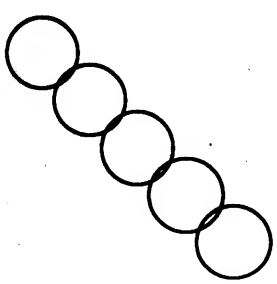

داسلامي انقلاب د بري نه وروسته ۱۵۵۹٤٤ مهاجرين د بهرنه راغلي دي خو د کابل نه ۱٦۵٦۰۰ مهاجرين په بده ورځ وتلي دي

جمعه خان شينواری

د قوماندانانو، عالمانو د نظر د خاوندانو او مسؤلينو سره د مرکو په لړ کی ددعوت د مجلی خبريال د ننګرهار د ولايت د مهاجرينو د رئيس محترم ميا جمعه خان شينواری سره مرکه کړی ده چه به لاندی متن سره وړاندی کيږی:

پوښتنه: په ننګرهار کی د مهاجرينو رياست څه وخت او په کوم منظور جوړ شويدی او عمده وظائف يي څه شی دی؟

جواب : د مهاجرينو رياست لا هغه وخت چی روسان د هيواد نه ووتل د مجاهدينو د عبوری دولت په تشکيل کی موجوددو خو د مجاهدينو د فتحی سره جوخت په ننګرهار کي تاسيس شو او مقصد ئی دا دی چه هيواد ته د راستنيدونکو مهاجرينو پوری مربوطی مسئلی وڅيړی او لازمی مرستی ورسره وکړي، ولی د بده مرغه دا وخت دغه رياست ددی په ځای چه د بهر نه د راستنيدونکو افغان مهاجرينو پالنه وکړی، په داخل کی د تنظيمی او بی مفهومه جنګونو له امله د شلو ميا شتو راهسی زمونر ټول توان او ځواك دهغو مهاجرينو دپاره وقف دی ځوك چی په ډيره بده ورځ د کابل او نورو جنګی سيمو څخه راوزی او اکثره ئی د پاکستان په نيت ختيز ته ځانونه را رسوی.

پوښتنه: د اسلامي انقلاب د بری نه وروسته دپاکستان څخه د تورخم د لاری ځومره مهاجرين ننګرهار او نورو ولاياتو ته تللی دی او ددی رياست له خوا ورسره څه مرستی شوی دی؟

جواب: د اسلامي انقلاب د بری نه وروسته تردی وخته پوری د پاکستان د اسلامي دولت او په خاصه توګه د صوبه سرحد څخه د تورخم د لاری (۱۵۵۹٤٤) افغان مهاجرين ننګرهار ته راغلی دی چه ددی جملی څخه ئی (٤۸۷۲۰) کسان د هيواد د

مختلفو ولایاتو ته تللی او نور ئی په ننګرهار ، لغمان او کنړونو کی خپلو کورنو ته ستانه شوی دی. باید وویل شی چه مونږ صرف د خپلو محدودو امکاناتو په لړ کی ددوي د کرای او کورونو د انتقال بندو بست کړی دی. خو اوس اوس بر عکس د مهاجرینو د راتګ په ځای د هیواد نه دوباره مهاجرت لړی شروع شوی ده او په دی لړ کی مو د وارداتو نه د صادراتو ګراف لور تللی دی.

پوښتنه: د کابل د شلو میاشتو شدیدو او وقفوی جنګونو په ترڅ کی تر اوسه څومره کورنی شرقی ولایاتو ته راغلی دی او په څومره کمپونو کی ځای په ځای شوی دی؟

جواب: په کابل کي خو د اسلامي انقلاب د هماغه اولی ورځی نه جنګونو پیل شو ی دی، خو د تیر کال د اسد د میاشتي څخه را پدی خوا چه د کابل د جنګونو له امله کومی کورنی مهاجری شوي زیاتره ئی پاکستان ته اوښتي او یوه اندازه ئی د جلال آباد د ممتاز بن، هدی فارم، په بیلا بیلو باغونو، د تګاب په کمپ او د شار شاهی ددوسرکی په کمپ کی د نړیوالو خیریه ټولنو په همکاری ځای په ځای شوي دی او د مهاجرینو دغه سلسله اوس هم په شدت سره دوام لري.

د یوی احصایه له مخی دا وخت دممتاز بن په کمپ کی (۱۱۰۰) د هدی په فارم کی (۲۵۰۰) د تګاب په کمپ کی (۲۷۰۰) په باغونو کی (۵۰۰) او ددوسرکي په کمپ کی (۷۵۰۰) مهاجری کورنیو ته خیمی ورکړی شویدی خو د یا دونی وړ ده چه (۱۳۵۰۰) کورنی چه د کابل د جنګونو څخه د دوسرکي کمپ ته راغلی دی او د لسو ورځو راهیسی د خیمو او امکاناتو د نشتوالی په وجه په سپین ډاګ پرتی دی او یوازي دشپی له طرفه لس دولس کورنی د یو ترپال لاندی اوده کیږی.

د پورتنیو مهاجرینو سره نړیوالو خیریه موسسو د خوراکی او ضروری شیانو مرستی پیل کړی دی خو څرنګه چه جنګونه جاری دی مهاجرینو د جلال آباد خواته په شدت سره را روان دی دپاک افغان سرحد ترڅی دی ځکه نو د مرستو په وقفه کی مونږ نشو کولای د نوو راغلو مهاجرینو سر سملاسي او په وخت مرسته وکړی شو.

که چیری د تورخم بندر بند شوي نه وائی دومره مشکلات نه پیدا کیدل ددی سرحد په ټرلو سره نه یوازی د مهاجرینو ټول بوج په ننګرهار ولایت راغي بلکه د غذائی موادو لږوالی او د شیانو د قیمتونو لوړوالی په عمومی صورت د شرقي ولایاتو ستونزی زیاتی کړی دی ځکه نو پدی وسیله د ننګرهار د مهاجرینو اپیل د پاکستان حکومت ته دادی چه د پخوا په شان سرحد خلاص وساتي او دافغانانو سره د اسلامي ورورلی او ښه ګاونډیتوب د اړیکو په لړکي خپلو مرستو ته دوام ورکړی او موجوده بندیزونه دی لری کړی شی.

پوښتنه: که چیری په همدی قوت د کابل مهاجرین ننګرهار ته را وچلیږی ددي ریاست عاجل او فوق العاده اقدامات به څه وي؟

جواب: که چیری زمونږ جهادی مشران د جنګونو څخه لاس وانخلی او په همدی قوت سره مهاجرین جلال آباد ته را روان وی مونږ هم پرته له دی نه چه ګاونډیو هیوادونو او نړیوالو خیریه ټولنو ته د مرستي لاس اوږد کړو بله چاره نلرو، تر کومه ځایه چه د ننګرهار ، کنړ، او لغمان د ګډی جهادی شورا په امکاناتو پوری اړه لري نو دا د مهاجرینو سره د مرستي د پاره نه څه خاصه بودجه لری او نه د مرکزی حکومت سره څه شته دی چه د جنګ ځپلو دپاللو د پاره ئی اختصاص کړی ځکه نو د مهاجرینو اقتصادی مشکلات ورځ په ورځ زیاتیږی او څه به مو د لاسه نه کیږي.

پوښتنه: ددي د پاره چه د مهاجرینو مشکلات د یو مخی حل او دغه سلسله قطع شی ستاسو د نظر ټکی څه شی دی؟

جواب: د مهاجرینو مهاجرت د ټولو بدبختیو منبع او سرچینه زمونږ هغه جهادی مشران دی چه ځوارلس کاله مو ددوی په آمر او قوماندہ مقدس او وسله وال جهاد وکړ خو اوس چه دوي د جهاد اصلی اهداف غلط کړی او د قدرت دا نیولو په سرئی په جنګونو او تباهي لاس پوری کړی دی بله هیڅ منشأ او مبدأ نلری حکه نو د مهاجرت سره د وداع د پاره یوازینی لاره همدا ده چه جنګونه بند شی او زمونږ مشران د یوی اسلامي انتظامي په جوړولو صلاح شی په غیر ددینه به هیڅکه د مهاجرت کړاونه حل نکړی شي.

پوښتنه: تاسو د یو مجاهد په حیث دجماعت الدعوت الی القرآن السنة د بانی مرحوم شیخ جمیل الرحمن رحمه الله او ددی جماعت جهادی هویت ته په کومه سترګه ګورئ؟

جواب: د جماعة الدعوة الی القرآن والسنة مؤسس مرحوم شیخ جمیل الرحمن رحمه الله نه یوازي د یو متبحر عالم په حیث په منطقه کی وتلی شخصیت ؤ بلکی د جهاد په کلونو کی دده سیاسی او عقیدتی مبارزه د لمر په شان یو څرګند حقیقت دی چه د قرآن اوسنت د حاکمیت دپاره ئی خپل سر کیښود او ددي حقانیت پلوشی ئی د هیواد په هر لوری کی خپری کړی.

د مرحوم ددی خبري د قوت نه دده هود سنه څرګندیدلی شی چه ویل به ئی: اسلامي امارت باید په ټوله دنیا، یا په یوه هیواد یا که نه وی نو په یوه ولایت یوي ولسوالی او حتی یو کلی کي خود هر عالم او مجاهد فریضه ده، چه دغسي یو امارت ټینګ کړی، زما په نظر جماعت الدعوة دجهاد په کلونو کی في سبیل الله جهاد کړي دی او اوس هم د خپل مرحوم مشر په قدم استوار په مخ ځی.

دعوت

د توحید او جهاد مجله

«قل هذه سبيلي ادعو إلى الله على بصيرة أنا ومن اتبعني وسبحان الله وما أنا من المشركين»
سورة يوسف (١٠٨)

دامتیاز خاوند: دافغانستان جماعة الدعوة الى القرآن والسنة
مؤسس: شهیدشیخ جمیل الرحمن (رحمه الله)
سرپرست: الشیخ سمیع الله
خپرونکی اداره: ددعوت او ارشاد ریاست

شپږم کال پرله پسې کنه (٣٤) ١٤١٤ هـ ق د ذ القعدي او ذالحجي میاشتی

دهیئت تحویر تر نظارت لاندی

دذکنی مطالب

عنوان	مخ
* (سرمقاله)	٢
* حج ومناسك آن	٥
* د اعتدال لاره	١٠
* د جمعه خان شینواری سره مرکه	١٧
* گوشه از معرفي سلسله	٢٠
* ددین مفهوم	٢٣
* د کشمیری مسلمانانو وینې	٢٧
* دا وژې چه ماړه شی (شعر)	٣١
* ویده ځمیر ته سکوند (شعر)	٣٣
* په اسلام کی د حجاب حکم	٣٤
* د نبوی ملغلو امیل	٣٧
* تمدن او د تمدن ډولونه	٤٠
* نری باران او د بلې غاړه	٤٣
* د لیکونو بهیر	٤٥

په پاکستان کی د
گډون بیه:
میاشتنی: ١٠ کلداری
کلنی: ١٠٠ کلداری

په نورو بهرنیو هیوادونوکی د
گډون بیه:
میاشتنی: ٢ امریکائی ډالر
کلنی: ١٠ امریکائی ډالر

په داخل او په پاکستان کی زمونږ نمایندگان

په داخل کی: لعل محمد «افسوس»
اسلام آباد: عفیف احمد
پیښور: غنی الله «مسلم»
لاهور: حماد شاکر
کراچی: چوهدری ظهور احمد
کوئټه: عرفان منگل
مظفر آباد: بشیر قریشی

په نورو بهرنیو هیوادونوکی زمونږ نمایندگان

سعودی عرب: فیضان الله
امریکا: عبدالرحمن احمد
بریطانیا: منور علی
جرمنی: وانی - ایم حمیم
هالیند: عماد الدین بکری اسماعیل

کمپوزر: عطاءالله «الفت»

مکاتباتی پته: «دعوت مجله» - پوست بکس نمبر ٦١٤ پشاور پاکستان
بانکی حساب: افغان اسلامي خبری اداره - اکاونټ نمبر ٧-١٠٦٣ - نشنل بینک - صدر روډ - پشاور.

گوشه از معرفی سلسله دعوت و دعات

بعضی از دعوت بسوی الله جل جلاله

الله جلاجلاله فرستاد رسولش را با هدایت ودین حق، ، و آولین امری که الله تعالی بر رسولش فرمود این بود که: بیاایست و بترسان (یا ایها المدثرط قم فأنذر)

ترجمه: ای کسیکه خودرا در لحاف پیچیده ای، بیایست و بترسان.

واولین کاریکه به آن رسول اش صل را امر فرمودند دعوت بسوی الله تعالی بود، به خاطر این که دعوت بسوی الله تعالی در نزد او تعالی منزلت و عظمت خاصی دارد.

این یك حقیقت مسلم است که در طول تاریخ وضع اجتماعی و انفرادی بشر نسبت به عوامل شروفساد بیشتر جذب و متأثر گردیده و میگردد بناءً راجع به رهائی اش ازین شروفساد ناگزیر است تا از وسائلی استفاده شود که به اساس آن بشر مطابق به فطرت اصلی خویش بتواند زیست کند، پس بهترین وسیلهء که درین رابطه مؤثر است آن ضرورت دعوت بسوی الله تعالی میباشد البته به آن طریقه ئیکه منقول و مطلوب است.

راجع به فضیلت دعوت بسوی الله تعالی و راجع به امتیاز داعی درین رابطه نصوص متعددی وارد شده به طور مثال:

۱- ازین جمله ارشاد الله تعالی است که دعوت بسوی او تعالی را به احسن القول تلقین فرموده اند: «ومن احسن قولاً ممن دعا الی الله و عمل صالحاً و قال اننی من المسلمین»(سورة فصلت ۳۳).

ترجمه: وکیست زیاد بهتر از لحاظ قول از آن که دعوت میدهد بسوی الله تعالی ومیکند اعمال صالح و میگوید بیشك من از جملهء مسلمین هستم.

۲- وهمچنان الله تعالی دعوت بسوی او تعالی را راه انبیاء علیهم السلام و تابعین آنها قرار داده وفرموده آند: «قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة

انا ومن التبعني»....(سورة يوسف-۱۰۸).

ترجمه: بگو این راه من است دعوت میدهم بسوی او تعالي با بصیرت کامل من وهمچنان کسي که تابع من شده.

۳- وهمچنان محمد رسول الله صل به حضرت علی رضی الله عنه فرموده آند: (من دعا الی هدی کان له من الاجر مثل اجور من تبعه لا ینقص ذلك من اجورهم شیأ)

ترجمه: کسیکه دعوت داد بسوی هدایت هست براي او از اجر مثل اجر کسیکه تابعداري آن هدایت را کرد، کم نه میشود از اجر ایشان هیچ چیزی.

و همچنان از مهمترین مقتضی دین مبین اسلام چنین فهمیده میشود که اسلام راجع به دعوت بسوی او تعالي و اهتمام همه جانبه درین مورد از حد زیاد حرص داشته و دارد زیراکه دعوت یك ذریعهء تغییر در مفاهیم باطله از طریق خطاب عقلی و قلبی که مزین با حجت و نصیحت و بیان باشد بوده است، و همچنان اگر دقیق متوجه شویم وسیرة طیبه رسول الله صل را مطالعه نمائیم در میابیم که دعوت بسوي او سبحانه و تعالی در طول عمر بیست وسه ساله محبوب رب العالمین محور حیاة پاك آن حضرت صل بود تا اینکه با رفیق اعلی مواصلت یافت و آن حضرت صل بود که به آهل مکه اکابر و صغار، اصیل وغلام، مردان وزنان مکه دعوت می دادند وهمچنان دعوت میدادند به آنانیکه به غرض اداء حج و یابه زیارت بیت الله الحرام به مکه مي آمدند، وهمین ذات گرامي صل بودند که به نفس نفیسش به طرف طائف مسافرت مي نمودند وکار دعوت بسوی او تعالی را مي فرمودند، وهمین صل بودند که به مدینه منوره مهاجرت فرمودند و مسجد خود را بناء و ممبر را بلند ساختند، در حالیکه دعوت میدادند و تعلیم و تربیت مي فرمودند وهمین رسول الله صل بودند که أصحابش (رضی الله عنهم اجمعین) را به مناطق، قبائل و شهرهای مختلف مي فرستادند تا اهالی آن را بسوی دین او تعالی دعوت دهند. وهمین رسول الله صل بودند که در اطراف جزیرة العرب به بادشاهان آن مناطق توسط خطوت دعوت جهت دخول در دین مبین اسلام می فرمودند وهمچنان سیرة اصحابش و تابعین (رضي الله عنهم) همین دعوت بسوی او تعالی بود، واین یك شرف عظیم است به کسانیکه دعوت بسوی او تعالی را میدهند و خود را باقافله ئیکه دعوت به او تعالی مي فرمایند ضم می سازند که رسول الله صل درین مورد می فرمایند: «نضرالله امرءاً سمع منا حدیثا فحفظه حتی یبلغه فرب حامل فقه الی من هو افقه منه».

ترجمه: روشن باد کسیکه بشنود از من حدیثي را تا برساندش به دیگران، چه بسا کساني آند که میرساند براي کساني که از او داناتر آند.

ورحمت بی پایان او تعالی بر عمر رضي الله عنه باد که آن رضي الله عنه می فرمودند: «ثنا وستایش به آن ذاتیکه برحمت فرستاد بندگان خویش را به اینکه در هر زمانه رسالت را بدوش بقایایٔ اهل علم یکي بعد دیگري گذاشتند تا آنان دعوت دهند بسوی دین وهدایت به کسانیکه راه درست را گم کرده اند، و در صورت تکلیف و ایذاء درین راه بر اینها صبر میکنند، و کسانیکه از کتاب الله چیزی را نه میبینند آنها را بصیرت می بخشند، وبرروي خیلي ها از کشتگان ابلیس باب زندگي نو را باز می نمایند، خیلی ها گمراه به راه هدایت باز میگردند، و اینها هستند که در راه دعوت بسوی او تعالی از مال وجان وخون خود گذشتند و بندگان او تعالی را بفضلش از هلاکت امان بخشیدند پس چی اثر برازندهء بر بندگان او تعالی دارند از منزلت بلند اینها بی خبر نه باید بود».

روگردانی از دعوت بسوی او تعالی در حقیقت روگردانی از الله تعالی و از رسول الله صل بوده است. علمایٔ ما راجع به دعوت الی الله و اهمیت شان چنین بیان فرموده اند: دعوت بسوی او تعالی فرض کفایه است بلکه حافظ ابن کثیر (رحمه الله) در تفسیر این قول او تعالی: «ولتکن منکم امة یدعون الی الخیر» (سورة آل عمران ۱۰٤) می فرمایند: المقصود من هذه الایة آن تکون فرقة من هذه الامة مستعدة لهذا الشأن وان کان ذلك واجباً علی کل فرد من الامة بحسبة».

ترجمه آیة: و ضرور باید باشد از شما یك گروهی که دعوت بسوی خیر میداده باشند.

ترجمهء تفسیر: مقصد از این آیت اینست که باشد یك گروه از همین امت اماده به این کار صاحب شان اگر چه باشد آن لازم بر هر فرد از امت حسب ضرورت شان.

و در عصر حاضر درحالیکه جاهلیت از نگاه نظریات و عقاید و عادات و تقالید رشد و تقویت یافته دعوت بسوی او تعالی اهمیت زیادی دارد، طوریکه شما به هر جهت رو میگردانید این آثار را می بینید حتی که درخانه، درمدارس ودر نشریات و درهمه جا، و ازین جا است که راجع به دعوت الی الله در دور حاضر چشم به انتظار می شود تا الله تعالی از روی رحمت بی پایان خویش بتوسط این دعوت بسوی الله تعالی باب تمام فسادات را مسدود گرداند، وهمچنان بعضی از جماعتها که در سلسلهء دعوت بسوی او تعالی در تردد و اشتباهات باطله افتیده اند از کردار شان باز آیند و بروی مردم این را تقدیم کنند: «دیناً قیماً ملة ابراهیم» (الانعام -۱٦۱)

په تیرپسی

ددین مفهوم

مرحوم : کلیم الله «متین»

په ډیره خواشینۍ سره مو خبر اخستي چی ددی مضمون لیکونکی مرحوم کلیم الله «متین» د روان عیسوی کال د اپریل د میاشتی په دویمه نیټه د (۶۲۰) کالو په عمر د ورپیښی ناروغۍ له کبله له دی فانی دنیا نه رخصت شویدی (انا لله و انا الیه راجعون).

د اروښاد «متین» صاحب لنډی سوانح به په ځانګړی ډول نشرشی، خو مونږ یواځی دومره یادونه کوو چی له دی نیمګړی دنیا نه تلپاتی دنیا ته د «متین» صاحب انتقال په اسلامی فرهنګ خصوصاً په پښتو او دری ژبو کی هغه خالیګاه رامینځته کړه چی د ډکون لپاره ئی ډیر وخت او زمان ته اړتیا ده. مونږ ددعوت مجلی کارکوونکی په داسی حال کی چی د الله بخښلی روح ته دعاګانی لیږو او د رب العزت د رحمت په سیوری کی ورته د مقام غوښتنه کوو، ګورنۍ ته ئی د زړه د صبر او عظیم اجر غوښتونکی یو، له اروښاد «متین» صاحب نه د جاریه صدقی په ډول هغه لیکنی پاتی دی چی الله تعالی به ورته ډیری ښی بدلی عنایت کړی ، روح ئی ښاد او یادونه ئی تازه!

انشاء الله

(اداره)

یوه بله موضوع داده چی ځینو خلکو ولیدل چی د کوم دین د قائملو حکم چی انبیاؤ علیهم السلام ته ورکړی شوی دی هغه د ټولو انبیاؤ تر منځ مشترک دی او شریعتونه ئی بیل بیل دی، لکه چی الله تعالی فرمائی:

«لکل جعلنا منکم شرعةً و منهاجاً، نو هغوی ځکه عقیده ځرګنده کړه چی هرومرو ددی دین څخه مراد شرعی احکام او اوامر نه دی بلکه یوازی د توحید، آخرت، کتاب او نبوت منل او د الله تعالی عبادت کول دی یا لږ تر لږه پکی هغه لوی لوی اخلاقی اصول شامل دی چی په ټولو شریعتونو کی مشترک دی. خو دا یو سطحی او کمزوری فکر او عقیده ده چی ددین وحدت او د شرائعو اختلاف ته په کتلو سره منځ ته راوړل شوی ده اوداداسی خطرناکه عقیده او رأی ده چی که چیری اصلاح نه شی نو ورو به خبره ددین او شریعت هغه لوی تفریق ته ورسیزی چی په هغی کی د ښکیلاك له امله «سینت پال» مسیحی مذهبی مشر د بی شریعته دین نظریه وړاندی کړه او د مسیح علیه السلام دین ئی ګډوډ کړ. ځکه چی که چیری شریعت له دین څخه څه جلا او ځانته بل څه شی وی او حکم یوازی ددین د قائملو وی نه د شریعت د قائملو، نو لامحال او هرومرو به مسلمانان هم

خپل دین د عیسائیانو په څیر بی اهمیته وګڼی او د هغه قائمول به هم بی مقصده او بی هدفه کار وګڼی او صرف ایمانیات او څو لوی لوی اخلاقی اصول به واخلی او بس. ددی دپاره چی ددی ډول قیاسیاتو په رنا کی ددین د متعین مفهوم دپیژندنی په ځای آخر مونږ پخپله ولی د الله تعالی کتاب ته مراجعه ونه کړو چی د کوم دین د قائمولو حکم چی پکی ورکړی شوی دی وګورو چی آیا هغه یواځی ایمانیات او څو لوی اخلاقی اصول دی یا داچی شرعی احکام هم پکی شامل دی؟ هغه وخت چی د قرآن تتبع وکړو او په غور سره ئی وګورو نو په هغه کی څو شیان په دین کی شمیرل شوی دی چی ځینی ئی پدی ډول دی:

۱- وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفاء و یقیموا الصلوة و یؤتوا الزکوة وذلك دین القیمة (البینه - آیت ۵).

ترجمه: او هغوی ته بی له دی بل حکم ورنکړی شو چی یو اړخیز شی (یوطرفه شی) او خپل دین د الله تعالی دپاره خاص کړی او د هغه عبادت وکړی او لمونځ ټینګ کړی او زکوة ورکړی او دغه په سمه لاره د تلونکی ملت دین دی.

ددغه آیت څخه څرګنده ده چی لمونځ او زکوة په دی دین کی شامل دی، پداسی حال کی چی ددغو دواړو احکام په بیلو بیلو شریعتونو کی بیل بیل وو. هیڅوك دا نشی ویلی چی په ټولو تیرو شریعتونو کی د لمانځه شکل او طریقه همداوه چی اوس ده، یا همدغه شان اجزاء، رکعتونه پکی وو او همدغه ئی قبله وه، دغه ئی اوقات وو او دغه شان ئی نور احکام وو. همدغه شان د زکوة په باره کی هم څوك دا ادعا نشی کولی چی په ټولو شریعتونو کی همدغه نصاب او دغه شرحه او د تحصیل او ویش همدغه طریقی او احکام وو چی اوس دی. خو د شرایعو د اختلاف سره سره الله تعالی دغه دواړه شیان په دین کی دننه شمیرلی دی.

۲- حرمت علیکم المیتة والدم ولحم الخنزیر وما اهل لغیرالله به والمنخنقة والموقوذة والمتردیة والنطیحة وما اکل السبع الا ما ذکیتم وما ذبح علی النصب وآن تستقسموا باالازلام ذلکم فسق* الیوم یئس الذین کفروا من دینکم فلا تخشوهم و اخشون الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا (المائده - ۳).

یعنی: ،" ستاسی لپاره حرامه کړی شوه مرداره غوښه، وینه او د بدلیوئ غوښه او هغه څه چی بی له الله تعالی د بل چا په نوم ذبح کړی شوی وی او کوم چی له ستونی خپه کړی شوی یا تپی شوی یا له لوړ دنګ ځایه غورځیدلی یا کوم ښکرور ځناور په ښکرو وهلی مړ شوی وی. یا کوم څیرونکی (درنده) ځناور وژلی وی، بی له هغه چی تاسی ئی ژوندی وویني او ذبح ئی کړئ او هغه چی په کومه استانه کی ذبح کړی شوی وی. همدغه راز ستاسی لپاره حرام کړی شو هغه څه چی تاسی د فال نیولو په غشو خپل قسمت معلوم کړئ دغه کارونه ټول فسق دی. نن ورځ کافران ستاسی له دین څخه ناامینده شوی دی نو تاسی ورڅخه مه ویریږئ بلکه زما څخه وویریږئ، ما نن ستاسی دین ستاسی دپاره بشپړ (مکمل) کړ او خپل نعمت می تاسی ته پوره درکړ او د اسلام دین می ستاسی لپاره غوره کړ."

نوددغه آیت کریمه څخه څرګنده شوه چی دغه ټول د شریعت احکام پخپله دین هم دی.

۳- «قاتلوا الذین لایؤمنون بالله ولا بالیوم الاخر ولا یحرمون ما حرم الله ورسوله ولا یدینون دین الحق." (التوبه- ۲۹)

یعنی:" د هغو خلکو سره جګړه وکړئ چی په الله او د آخرت په ورځ ایمان نه راوړی او څه چی الله تعالی

او دهغه رسول حرام کړی دی هغه حرام نه ګڼی او حق دین خپل دین نه تاکی."

څرګنده شوه چی په آخرت باندی د ایمان راوړلو سره د حلالو او حرامو احکام منل او په هغو حکمونو باندی پابند او مقید اوسیدل هم هغه دین دی چی الله تعالی رالیږلی او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم راوړی دی.

٤- الزانية والزانی فاجلدوا کل واحد منهما مائة جلدة ولا تأخذکم بهما رأفة فی دین الله ان کنتم تؤمنون بالله والیوم الاخر (النور - ٢)

یعنی:" زنا کاره ښځه او زناکار شړی دواړه هر یو تن سل دوری ووهئ او په هغوی باندی زړه سوی دی د الله تعالی ددین په چارو کی ستاسی مخه ونه نیسی که چیری تاسی په الله تعالی او د آخرت په ورځ ایمان لرئ."

ماکان لیاخذ اخاه فی دین الملك الا ان یشاء الله (یوسف - ٧٦)

یعنی:" یوسف (علیهم السلام) د باچا په دین کی مجاز نه وه چی خپل ورور ئی نیولی وای خو د الله تعالی په خوښه ئی ونیو."

له دی نه معلومه شوه چی جزائی قانون هم دین دی. که چیری څوك د الله تعالی په جزائی قانون عمل کوی نو هغه د الله تعالی ددین منونکی دی او د الله تعالی په دین روان دی او که څوك بی د الله تعالی له خوښی نه د باچا په دین عمل کوی هغه به د باچا په دین روان وی.

دغه څلور آیاتونه هغه ځونی او مثالونه دی چی په هغو کی د شریعت حکمونه په څرګندو تکو کی په دین سره تعبیر شوی دی، خو په دی سرټیره که چیری په غور سره وګورو نو څرګنده به شی چی په کومو ګناهونو چی الله تعالی ددوزخ د عذاب خبر ورکړی دی مثلاً (زنا، سود خوړل، د مؤمن وژل، د یتیم مال خوړل او په تګږ سره د خلکو مال خوړل یعنی خیانت کول او داسی نور) او کوم جرائم چی د الله تعالی د عذاب موجب ګڼل شوی دی (مثلاً د لوط علیه السلام د قوم عمل او د راکړی ورکړی په چارو کی د شعیب علیه السلام د قام رویه) ددغو چارو مخنیوی په حتمی توګه په دین باید وشمیرل شی." ځکه چی که چیری دین د جهنم له اور او الهی عذاب نه د خلاصون او نجات لپاره نه دی راغلی نو د څه دپاره راغلی دی؟ همدغه شان د شریعت هغه حکمونه هم باید ددین برخه وی چی له هغو څخه سرغړونه د خلود النار (دتل دپاره د اور) د عذاب سبب کیږی. مثلاً: د میراث حکمونه، چی د هغو په باره کی ارشاد شوی دی چی: ومن یعص الله ورسوله و یتعد حدوده یدخله ناراً خالداً فیها و له عذاب مهین. (النساء- ١٤)

یعنی:" څوك چی د الله او د هغه د رسول نافرمانی او د هغه له حدودو (قانون) څخه سر وغړوی نو الله به ئی په دوزخ کی واچوی او د تل لپاره به پکی میشت وی او دهغه لپاره رسوا کونکی عذاب دی".

همدغه شان د کومو شیانو حرمت چی الله تعالی په پوره شدت او قطعیت سره بیان کړی دی، مثلاً د مور، خور او د لور حرمت، د شرابو حرمت، د غلا حرمت، د جواری (قمار) حرمت او د درواغو د شهادت حرمت، که چیری ددغو شیانو تحریم ددین په اقامت کی شامل نه کړی شی نو معنی به ئی دا وی چی الله تعالی ځینی غیر ضروری احکام هم ورکړی دی چی مقصد ئی د هغو اجرا نه ده. همدغه شان هغه کارونه چی الله تعالی فرض کړی دی، مثلاً روژه او حج، نو هغه یوازی په دی بهانه ددین له اقامت څخه ویستلی نه شی چی د رمضان دیرش روژی خو په پخوانو شریعتونو کی نه وی او د کعبی حج هم یوازی په هغه شریعت کی ؤ چی د ابراهیم علیه السلام د اولاد (داسماعیل علیه السلام څانګی) ته ورکړی شوی ؤ.

په اصل کی غلط فهمی او اشتباه یواځی له دی عمله راپیدا شوی ده چی ددی آیت «لکل جعلنا منکم شرعةً و منهاجاً» یعنی،« مونږ ستاسی څخه د هر امت لپاره یو شریعت او یوه لاره ټاکلی ده» غلط مطلب اخستل شوی او داسی معنا وراغوستل شوی ده چی گوندی شریعت د هر امت ځانته ؤ او حکم یوازی د هغه دین د قائمولو ورکړی شوی دی چی د ټولو انبیاؤ تر منځ مشترك ؤ ، نو ځکه ددین د اقامت په حکم کی د شریعت د اقامت حکم شامل نه دی، په داسی حال کی چی په حقیقت کی ددغه آیت دا مطلب اخستل چی پوره مو بیان کړی بیخی برعکس دی. په سورة مائده کی چی په کوم ځای دغه آیت راغلی دی د هغه پوره سیاق او سباق ته چی د (٤١) آیت نه تر (٥٠) آیت پوری دی په پوره شعور سره ولوستل شی نو څرګنده خبره ده چی ددغه آیت سم صحیح مطلب،دادی چی د کوم پیغمبر امت ته چی کوم شریعت ورکړی شوی ؤ هغه د هغه امت لپاره دین هم ؤ او د هغه د پیغمبری په دوران کی د هغه شریعت اقامت مطلوب ؤ، اوس څنګه چی د محمد صلی الله علیه وسلم د نبوت دوران دی نو ځکه د محمدی امت لپاره چی کوم شریعت ورکړی شوی دی هغه ددغه دوران لپاره دین دی او د هغه قائمول ددین قائمول دی. پاتی شو ددغو شریعتونو اختلاف نو د هغه مطلب دانه دی چی د الله تعالی رالیږلی شوی شریعتونه پخپلو کی د یوه بل متضاد وو. بلکه مطلب ئی دادی چی د هغو په جزئیاتو کی د حالاتو په لحاظ یو څه توپیر شته. د مثال په توګه لمونځ او روژی ته وګورئ، لمونځ په ټولو شریعتونو کی فرض دی خو قبله د ټولو شریعتونو یوه نه وه او د هغو د لمونځونو او زمونږ د لمانځه په رکعتونو ، ارکانو او وختونو کی هم فرق ؤه. همدغه شان روژه په هر شریعت کی فرض ده خو په نورو شریعتونو کی د رمضان دیرش روژی نه وی ددی نه دا نتیجه اخستل صحیح نه ده چی مطلقاً لمونځ او روژه ددین په اقامت کی شامل دی خو په یوه خاصه توګه لمونځ کول او په یوه خاصه توګه روژه نیول ددین له قائمولو نه خارج دی بلکه سمه او صحیح نتیجه داسی باید واخستله شی چی دهر پیغمبر د امت لپاره چی د هغه وخت په شریعت کی د لمونځ او روژی لپاره کومه قاعده ټاکلی شوی وه په هغه وخت کی د هغی سره سم لمونځ کول او روژی نیول ددین قائمول وو. او اوس ددین قائمول دادی چی ددغو عبادتونو لپاره په محمدی شریعت کی کومه قاعده او لاره ټاکلی شوی ده د هغی سره سم دی ادا ء کړی شی. ددغو دواړو مثالونو په رڼا کی د شریعت ټول حکمونه قیاس کیدی شی. ددغه موضوع په پای کی یعنی ددغه بیان په (٥٠) آیت کی پوښتنه شوی ده چی «افحکم الجاهلیة یبغون ط یعنی، دوی (انکار کونکی) چی د الله تعالی له قانون څخه مخ اړوی نو د جاهلیت فیصله او حکم غواړی؟» او په ځواب کی ورته وائی چی؛ «ومن احسن من الله حکماً لقوم یوقنون؛

"او حال دا چی څوك چی په الله یقین لری د هغوی په نزد له الله هیڅوك زیات ښه فیصله کونکی نشته"

دلته د جاهلیت عبارت د اسلام په مقابل کی استعمال شوی یعنی هر هغه څه چی د اسلام په ضد دی هغه جاهلیت دی او د اسلام دین او لاره سراسر علم او پوه، رڼا او ترقی یافته او پر مخ تللی لاره ده، ځکه دغی لاری ته الله تعالی رهنمائی کړی ده او هغه په ټولو حقائقو پوره عالم او پوره پوه او خبردار دی او ددی برعکس هره هغه لاره او طریقه چی د اسلام څخه مختلفه ده هغه د جاهلیت، حماقت، بی عقلی او ارتجاع لاره ده.

«نوربیا»

د کشمیري مسلمانانو وینې به تر څو بهیږي؟

هرجانه خپل وطن کشمیر دي
مانه کشمیر دي د کابل سیمه ماګونه

دا د پښتو ژبې هغه مشهوره ټپه او لنډۍ ده چې پښتانه ئې د خپل وطن سره د مینې او محبت د تظاهر لپاره استعمالوي او دا هغه وخت چې کله د خپل وطن او تاتوبي څخه جلا په نورو ملګونو کې د څه ناخوالو سره مخ شي نو د خپل هیواد قدر ورشي او د زړه تسل پرې وکړي.

دا حقیقت دي چې خپل وطن ډیر خوږ او په زړه پورې وي او هر په آزادې مئین قوم ئې نه یواځې د ژوند په شان ضرورت محسوسوي بلکه خپل ژوند پرته له خپل وطنه نه غواړي. ځرنګه چې هر انسان فطرتاً د یو آزاد او خپلواك ذهن خاوند دي نو همیشه ئې دا ارزو وي چې آزاد او خپلواك باید و اوسیږي.

کله چې انسان ددنیا په مخ قدم ایښې دي، په دوه ډ فریقو او طبقو ویشل شوي دي. یوه ئې هغه فریقه ده چې الهي حکم منونکي ده او بله هغه چې د الله تعالي د حکم نه ئې سرغړونه کړې او باغي شوي ده. ددې دواړو طبقو په زړونو کې یو نه په خلا کیدونکي بغض او کینه لویدلي ده او له یوبل سره همیشه په کشمکش او جنګونو کې نښتي دي.

ددې کشمکش اور هسې هم د پخوا زماني راهیسې لپدلي دي او د تاریخ په بهیر کې همیشه مشت و ګریوان پاتې شوي دي، خو مونږ ددوهمې نړیوالې جګړې راپدې خوا ورته لږ غوندې نظر کوو او د هند په نیمه وچه کې د کشمیر حالاتو ته ګوته نیسو.

ددوهمې نړیوالې جګړې را پدې خوا دي کشمکش ډیره یوه ژوره معاندانه رویه اختیار کړې ده. د صلیبي جنګونو نه وروسته چې کفري ځواکونو په ښکاره ډول د مسلمان ځواك لخوا په هر میدان کې ماتې خوړلې ده نو په پټو او تخریبي لاس وهنو ئې پیل کړې دي او پوخ عزم ئې کړې دي چې مسلمان ملت به چیرې هم سوکاله ژوند او خپل اختیار ته پرې نږدي. دغه تخریبي سهونستانو د خپل دغه عزم او تصمیم تجربې په فلسطین، سومالیا، افغانستان، بوسنیا او د هند تر ولقې لاندې کشمیر کې څه تر سره کړې او څه لګیا دي ترسره کوي ئې.

د مثال په ډول کله چې په افغانستان د شوروي یرغل ترسره شو، افغان مسلمان ملت ئې ښه په ټره او میړانه څوارلس کاله مقابله وکړه، افغان مسلمان ولس له هر ډول مالي او ځاني قرباني نه دریغ ونکړ او په دې لار کې ئې هر ډول قرباني ته سینه ډال کړه چې بالاخره د شرق سور استعماري ځواك ئې نه یواځې د افغانستان له خاورې شرمیدلي وشارهٔ بلکه د نړۍ له مخه ئې ددې د زبرځواکتوب نقشه ورانه کړه او دغه لویه استکباري امپراطورۍ ئې ګډه وډه کړه.

د سهونستانو دغه بې شرمانه عملیات د پخوا په شان اوس هم په فلسطین، بوسنیا او کشمیر کې روان دي او ددوي دغه رنګ عملیاتو چې همیشه مسلمانان د جنګ او جګړې په اور کې ښکیل غواړي په دې وروستیو وختو کې د جنګ او جګړې دغه لړۍ

يمن ته هم ورسيده او شمالي او جنوبي يمن په خپلو منځو کي سره په ډيره خطرناکه جګړه کي سره کيوتل.

په هر صورت زمونږ اصلي موضوع د هند تر سلطي لاند کشميردي. د کشمير مظلومو مسلمانانو هسي خو له ډيره وخته د آزادۍ د لاس ته راوړلو ګوښتونه او هڅې شروع کړي دي مګر د تيرو دوه- دري کالو راهيسي ئې يو مسلح پاڅون او جهاد د آزادۍ د لاس ته راوړلو دپاره پيل کړي دي.

کشمير د هند په نيمه وچه کي هغه ښکلي او ښيرازه وادي ده چې د نړۍ سياحان ورته د جنت تشبيه ورکوي مګر نن هغه سرسبزه وادي د بې ګناه مسلمانانو په وينو سره او د هندي مظالمو نخښه ګرځيدلي ده. هره ورځې ددي وادۍ بې شميره ميرانې بوږنړۍ، ښځې کونډې کيږي او ماشومان يتيمانان کيږي او مظلوم مسلمانان د هند په هره ظالمانه شکنجه تعذيبږي.

د افغانستان د ازادۍ وروسته د اسلام دښمنان ګوښښ کوي چې د جهاد هغه ثمري د کومو لپاره چې د يونيم ميلون څخه زيات شهيدان ورکړ شوي دي، سبوتاژ کړي. همدغه شان د کشمير په بابله د اسلام ضد ځواکونه لګيا دي او د کشمير د مظلومو مسلمانانو د ازادۍ کوششونه ناکاموي خو د تيرو دوه ؤ کالو راهيسي د کشمير ازادي خوښونکي مسلمانان لګيا دي او ورځ په ورځ د خپلي ازادۍ هلي ځلي تُندي او ګړندۍ کوي.

د نړۍ مطبوعات هره ورځ د کشميري مسلمانانو کارنامي او جدوجهد په لوبو سرليکونو کي خپروي او د کشمير مسئله د مطبوعاتو يوه اهمه موضوع ګرځيدلي ده.

د هند پنځه شپږ لاکه مسلح پوځيان چې د کشميري مسلمانانو د خپلو او ټکولو په خاطر د کشمير وادۍ ته ليږل شوي دي، په ځاي ددي چې کاميابي حاصله کړي، د يوې ورځې نه بلې ورځې ته د شکست او ناکامۍ سره مخ کيږي. د نظامي تجزيه نګارانو وينا ده چې د هند حکومت د کشمير د مسلمانانو د جدوجهد څخه دومره په تنګ راغلي چې له کشمير څخه د باعزته وتلو لار لټوي، نو مونږ هم وايو چې هند هرځومره د کشمير په مسلمانانو له ظلم او تشدد څخه کار واخلي نشي کولاي چې د اسلام د ننګيالو حوصلي او حقي ارادي ناکامي کړي، ځکه دا تجربه د نړۍ په تاريخ کي د خټيځ زبرځواک تر وروستيو امکاناتو پوري وکړه مګر کومي مثبتي نتيجي ته ونه رسيد.

په کومه پيمانه چې کشمير کي په بې ګناه مسلمانانو چې په کي بوډاګان، ښځې، ماشومان او ځوانان شامل دي ظلمونه کيږي، د ملګرو ملتونو او د بشر د حقوقو دساتنې اداري پرې ډيرې ښې خبر دي او ددي په ځاي چې د هند د حکومت ددغه ظالمانه رويې تردید او مخنيوي وکړي له بده مرغه د کشميري مسلمانانو د حقوقو په حصول سترګي پټوي او خاموشي اختياروي. په اوسني وخت کي دوه لويې لانجې چې بين المللي شکل ئې اختيار کړي دي هغه يوه د بوزنيا او بله د کشمير لانجه ده. ملګري ملتونه هم څه عجيبه پاليسۍ لري که د خليج په معامله کي ئې د عراق په خلاف د کويټ په سر څه پاڅون او تپوس کولي شو نو نن د بوسنيا او کشمير هم کولي شو. په هر صورت په کويټ کي د ملګرو ملتونو د امنيت د شورې چې پکې لويديځ هيوادونه غريتوب لري خپل فوايد په نظر کي ښکاريدل او د ملګرو ملتونو سازمان د همدغو هيوادونو څخه تشکيل دي، نو د ملګرو ملتونو د کشمير د لانجې د هواري دپاره دا قرارداد پاس کړي چې په کشمير کي دي آزادانه انتخابات تر سره شي او کشميريان دي د خپل سرنوشت فيصله وکړي. مګر د هند حکومت د ملګرو ملتونو ددي قرارداد په حقله داسې نظر ورکوي چې انتخابات دي وشي، خو کشميريان دي د يو ازاد رياست دپاره نه بلکه د هند د حکومت په حق کي دي ووټ او رايه استعمال کړي او ددي کار د کيدلو لپاره د هند حکومت له راز راز چلوتو څخه کار

واخست او داسي کسان ئي په کشمير کي توظيف کړل چي په اصطلاح د کشمير سياسي ليډران دي. ددي کار لپاره هم يو شيخ محمد عبدالله دي چي د «نشنل کانفرنس» رهبري په غاړه لري، شيخ محمد عبدالله هند د خپلي آلي په ډول په کشمير کي استعمال کړ، شيخ عبدالله د هندي حکومت لپاره د کشميريانو خځه ډيره ښه استفاده وکړه چي د کشميرعوامو د کرکي او نفرت درجه ورته تر دي حده اوچته شوه چي اوس ئي په قبر هم د هندي پوځيانو څوکي وي چي اوس ئي خوي هم په ډهلي او برطانيه کي ژوند تيرولو ته مجبور شويدي.

په کشمير کي خو واري د انتخاباتو عمل تکرار شويدي. د هند حکومت د خپل موقف د مخالفينو يعني د هغه آزادي پسندو اشخاصو د نامزادګي کاغذونه مسترد کړل او مخالف کانديدان يې ګرفتار او محبوس کړل. د ۷۵ نشستونو له جملي خځه يوازي په دوه نشستونو انتخابات وشول او نور ټول پرته له مقابلي هند نوازو اشخاصو ته وسپارل شول.

د هند حکومت نن دا ادعا کوي چه کشمير د هند يوه نه بيليدونکی برخه ده، مګر تاريخي شواهد پدي ګواه دي چي کشمير د هند يوه برخه نه بلکي يو خود مختاره رياست دی او په تاريخ کي د يو خود مختار رياست په

بسم الله الرحمن الرحیم

سرمقاله

محمود مشیری او د افغانانو هیلی...؟

که څه هم د جهاد اهداف او منشور بیخی څرګند ؤ او اکثره جهادی مشرانو به د جهاد په څوارلس کلن دوران کی ددی خبری وضاحت کاوۀ چی هدف ئی په هیواد کی د یو اسلامی حکومت ټینګیدل او د الحادی او کفری نظام ړنګیدل دی.

خو په دی ټولو مشرانو کی د شهید شیخ جمیل الرحمن رحمه الله عملی ټینګار او دهغه دغه پیش بینی اوس مصداق ته رسیدلی ده چی ویل به ئی: "که افغان مجاهدین خپل سپیڅلی جهاد ته د الله تعالی په لاره کی دوام ورکړی او په شخصی منافعو پوری ونه نښلی نو لری نه ده چی جهادی کاروان به د امو له درياب څخه عبور وکړی او همداسی په تدریج سره به ټوله نړۍ احتوا کړی او په عملی ډګر کی به اسلامی امارتونه جوړ شی».

د شهید جدی غوښتنه دا وه چی باید په ازادو سیمو کی زر ترزره اسلامی اداری جوړی شی تر څو د جاهلی نظامونو ګډوډیو ته ډیره زر خاتمه ورکړ شی.

په داسی حال کی چی د مرحوم شیخ په ژوندانه کی په کونړ کی دغه سپارښت او آرمان تر سره شو خو ځینو جاه طلبو پکی د تشتت دپاره شیطانی فعالیتونه وکړل او کوشش ئی کاوۀ چی د شرع الله د تنفیذ په مخکی خنډونه ایجاد کړی.

دوه کاله وشول چی د روس ګوداګی رژیم ړنګ شوی او مجاهدین قدرت ته رسیدلی دی خو د بده شامته په دغه موده کی نه یوازی د اسلامی حکومت او خاص طور د قرآن او سنت د حاکمیت دپاره کار نه دی شوی بلکه تیر دوه کاله په شخړو او فزیکی تمام عیارو جنګونو کی تاریخ ریکارډ ټینګ کړی دی او د افغانی څوارلس کلن جهاد اهداف ئی په داسی لارو

نوم پیژندل شویدی. د هند دا دعوه بالکل بی بنیاده ده او تاریخ حقائق د هند ددی ډول دعوی تکذیب کوی. په دی سیمه ډیرو غیر مسلمو حکومت کړی دی مگر له دی وروسته پری مسلمانانو هم حکومت کړیدی. همدا رنگه ډوگره حکمرانانو پری څه کم او زیات یوه پیړی حکومت کړی دی.

په ۱۹۴۷ میلادی کال کی چه کله د پاکستان او هندوستان ویش کیده، کشمیر یو خود مختاره او آزاد ریاست ؤ، هند اوس ادعا کوی چه د ۱۹۴۷م کال وروسته «مهاراجا هري سنگ» د هند له حکومت سره د ضم کیدو معاهده کړیده، خو د هند دا دعوه لمکه څه حقیقت نلری چی مهاراجا هري سنگ د کشمیری عوامو نماینده نه ؤ چه کشمیر خاوره هند ته سپاری. اصل حقیقت دادی لکه څنگه چی ددی خبری مخکی تذکر وشو چه ډوگره حکمرانانو په کشمیر تقریباً یوه پیړی حکومت کړیدي، دی حکمرانانو په کشمیری عوامو د ډیر ظلم، تشدد او غیر انسانی سلوك څخه کار اخیست نو په ۱۹۴۷م کال کی کشمیری مسلمانانو د ډوگره حکمرانانو خلاف پاڅون او جهاد پیل کړ، دغو حکمرانانو د کشمیر مرکز «سری نگر» پریښود او جمو ته وتښتیدل، که د هندی حکومت سره څه معاهده د کشمیر په باب لاسلیك کړی هم وی، خو څه قانونی حیثیت نلری ددی رنگه لاسلیك په باره کی د یادولو وړ خبره دا هم ده چه دا لاسلیك جعلی دی او مهاراجا دا لاسلیك ندی کړی.

یو برطانوی محقق او مصنف «الستر کیمپ» او د هري سنگ زوی د هند سره د کشمیر د الحاق په باب نا-قابل تردید دلایل وړاندی کړی دی او وائی چه دا لاسلیك جعلی دي او هري-سنگ پدی معاهده لاسلیك ندی کړی.

یو وخت هند د کشمیر په باب دا فیصله هم کړی وه چی د کشمیر ددفاع، خارجه چاري، کرنسۍ او مواصلاتو نه پرته نوری ټولی چاری به د کشمیر ریاست ته حواله کیږی چی دا یو ډول داخلی خپلواکی وه، له څه وخت وروسته هند په خپلی دغی فیصلی دتنسیخ کړښه راښکله او د کشمیر د ناجائز تسلط لپاره ئی نور مستحکم اقدامات وکړل او کشمیر ته ئی د یوی عامی هندی صوبی درجه ورکړه او په خپلو حدودو کی ئی ضم وشمیره. د هند حکومت ددی ناجائزو کوششونو د ثبوت لپاره د ۱۹۴۷م کال د هري سنگ لاسلیك شوي معاهده وړاندی کړه اوډاویل چی ددی معاهدی په لرلو سره د هند حکومت ته دا حق حاصل دی چه په کشمیر کی د نورو ایالتونو غوندی هر څه وکړی او خپل قوانین تطبیق کړي.

د څه وخت له شورشونو نه وروسته دا مسئله هندوستان پخپله ملگرو ملتونو ته د فیصلی لپاره وړاندی کړه او په بین المللی سطحږئی دا قرار-دادونه و منل چه دا رنگی کړنه د هند لپاره د کشمیر د نه ضم کیدو د معنی مترادفه ده.

د هند په اساسی قانون کی ددی خبری ذکر هم شته چه د هند وسله وال پوځونه نشی کولای چی د کشمیر په داخلی چارو کی دخیل شی. بیا هم هند د خپل اساسی قانون له دائری څخه بهر وځی او وسلوال پوځونه ئی د بی گناه مسلمانانو وینی تویوی، د مسلمانانو عزت لوټ کوی لنده دا چه د هر ډول جنایت څخه دریغ نه کوی.

د ۱۹۹۰ کال را هیسی د کشمیر په وادی کی پر لپسی اضطراری حالت نافذ دی چی دا کار د هنداساسی قانون خلاف دی.اوس هند دی خبری ته هم وزگار ندي چه په خپل اټین کاد کشمیر په باب ترمیم وکړی. نن د کشمیر مظلومه خاوره د هندد و سلوال پوځ لپاره یو نظامی ډگر کرځیدلی دی او د شپږو لاکو څخه زیات کماندوز ئی د کشمیری مسلمانانو په قتل عام بوخت دي. خو انشاء الله العزیز هر ظلم پاي لری او د شهیدانو وینې ضرور د آزادی او خپلواکی رنگ راوړی.

دا وزی چی ماړه شی

کاف لام

دا تـاوده تاوده چـی یـخ کینی سـاړه شـي

د کـلونـو وزی تـزی چـی مـاړه شـی

دا بـی وخـته لـویان شـوی چـی واړه شـی

دا بـی پلاره زلـیان شـوی چـی زاړه شـی

بیا بـه زه وګړمه د حق او عـدالت خـبری

هـم به بیا وکـړم د انسان او انسانیت خبـری

چی لـړم غوندی ئې خـپل بـچي خـواړه شـی

لکـه نـورو غونـدي دوي هـم پـه کـالـه شـي

یـو تـربلـه ظـالمان غـوښه او چـاړه شـي

د وحشت ښـکرونه ئې مـات او یا کـاږه شي

بـیا بـه هلـته سره وکـړو حسابـونه

تیر تاریـخ بـه مخکي پروت وي کـتابونه

خـواږه خـواږه تـرخه تـرخـه پـاتي شـو

پـه کـي زمونږه نـه هـر څـه پاتـي شو

زمونږ پر مخ دي دنیا والو ته نور څـه پاتي شو

اوس به تاریخ کړي قضاوت که بد او ښه پاتي شو

د تاریخ پانـو نه هیڅکله پټیدلـي نشي

د حسابي نه په هیڅ وخت کي تښتیدلي نشي

اوس دي حـــالاتـو ته کـتلي څـــوک شـــي

دغـــي وحشت تـــه ټـــينګيدلي څـــوک شي

پـــدي ســـرهٔ اور کـــي اوسيدلي څـــوک شي

ددوي پـــه څير کـــوره کـــيدلي څـــوک شي

وربـــه کـــري څـــوک نـــن د وروري لاســـونـــه

يـــا د کـــومـــک او هـــمدردي لاســـونـــه

دا انـــقلاب لـــه انـــقلابه پـــيداکـــيږي يـــاره

دغـــه جذبات او احســـاسات به راپاريـــږي يـــاره

پـــدي سوکـــونو به کـــازه واړه سمـــيږي يـــاره

بيا به له ډيرو مرحلو حالت ښـــه کـــيږي يـــاره

دا د اوبـــــو کنډول لبريز دي نور تـــــوينږي ګوره

حالات خو ورځ په ورځ نازکه دي بـدليږي ګـــوره

د ټولو چارو سمـوونـــکي ګـــوره يـــو الله دي

يوهٔ دريم ګړي لوي فاتح ته ضرورت پـــيدا دي

ددي مـــلت خلاصون لپاره يـــو سبب همدا دي

په موجوده حالت کي ګوره ټول ملت تباه دي

د «کاف لام» د سترګو اوښکی نه ودريږي وروڼو

د خپل وطـــن په هر يو بوټي ډير زوريږي وروڼو

ویده ضمیر ته سکوتې

لعل محمد افسوس

نوري اوښکـــي په گـــريوان زغملي نشم
نـــوری کـــوندی يـــتيمان زغمـــلی نشـــم

نور د سرو وينو ســـيلاب می کـور لاهو کـړ
نـــور د غيرو جـــلادان زغمـــلی نشـــم

خپيابله پښی په پردی در وړی سلگۍ کړی
دا گلـــونه ماشـــومان زغـــملی نشـــم

هـــر يو کلـــی هره ميـــنه وران کنـــډر شو
گلالـــی وطـــن نـــور وران زغمـــلی نشم

چی په زخم می د مالگی پونی کانـــدی
نـــور د زهـــرو طبيبان زغـــملی نشم

چی بلبل پکـــی په چغو سوروســـر وی
نـــور اغزن اغـــزن بوستان زغمـــلی نشم

چی د مرگ سلگۍ ئی اوری خوند پری اخلی
دا نـاترســـه سنـگ دلان زغمـــلی نشـــم

وينی زوی د مؤمـــن مـــلت مـــی نـــوش شوی
پـــری اړم نور دا لـــيوان زغملـــی نشـــم

هر شپـــه اخـــر ســـبا شی هميش نـۀوی
نـوره تـــوره شـپه زندان زغمـــلی نشم

دی ويدۀ ضمـــير ته سکوت ورکړه چی ويښ شی
چـــی په ظلـــم خامـــوشان زغمـــلی نشم

حوصـله او صبر ختم شو «افسوسـه»
نور د ظـــلم حاکمان زغملـــی نشم

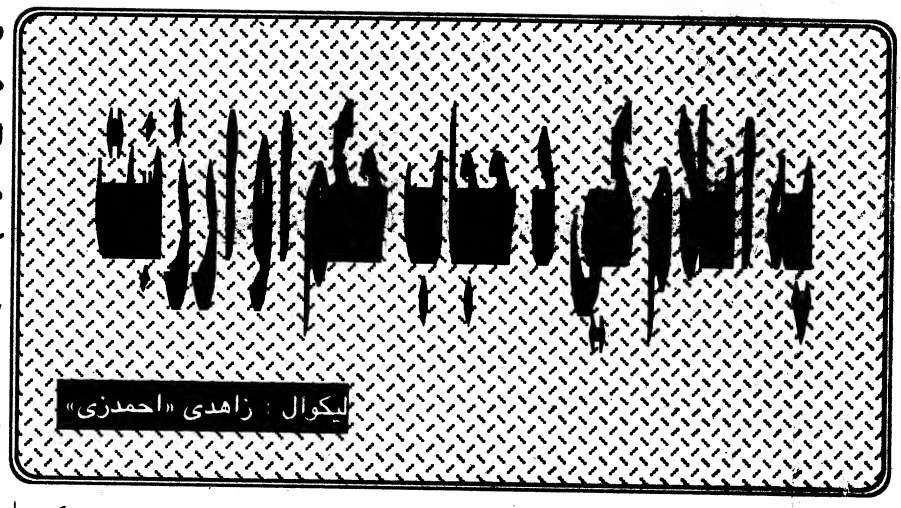

لیکوال : زاهدی «احمدزی»

د ځینی اسلامی ملتونو او قومونو په کلی والی او مدنی سیمو کی د نورو غیر اسلامی، جاهلی او ناروا دودونو په لړکی د بی پردگی، گډ ژوند او له نامحرمو څخه د مسلمانانو بنځو د حجاب او پردی نه کولو ناروا دود هم موجود دی.

زیاتره وګړی د بنځو د ستر او پردی کولو اسلامی او قرآنی احکامو ته هیڅ اعتنا نه کوی او که له دغو وګړو څخه وپوښتل شی چی تاسی ولی په خپلو میرمنو ، خویندو، میندو او لونو ستر نه کوئ، ځکه چی پر مسلمانانو باندی حجاب فرض دی.

دوی په ځواب کی راز راز عقلی مګر د شیطان او اماره نفس په لمسه داسی دلائل وړاندی کوی چی په ګناه کی یی دوچندوالی راولی. او دغه د بی سترۍ پلوۍ کی یوازی عوام او انپوه وګړی دلائل نه وړاندی کوی بلکی ډیر داسی عناصر هم دغه غیر شرعی او د اجتماعی فساد په ترویج کی هاند کوی او دلیلونه وړاندی کوی چی روښ اندی سواد لرونکی او مثقف هم دی اوله دی امله چی ددغو دواړو پاټکیو د بی حجابۍ په هکله اهداف او مقاصد بیل بیل دی، ددوی دلائل هم په خپل مینځ کی توپیر سره لری. چی دادی د هری ډلی دلائل هم په ځانګړی توګه بیانولی شی.

دعـــــوامو دلائل:

کله چی مسلمانانو عوامو ته نارینه وی او که بنځی، دا وویل شی چی پر مؤمنو بالغو او عاقلو بنځو باندی فرض دي چی له اجنبی بالغو او عاقلو ان تردی چی لیونیانو او فاحشو بنځو څخه هم پرده او ستر کول فرض دی. تاسی ولی ستر نه کوئ نو په ځواب کی دغه لاندی دلائل وړاندی کوی.

الف: پربنځو باندی ستر کول خو دعالمانو، پیرانو ، سیدانو او متقی وګړو کاردی. مونږ خو امیان خلك یو، مونږ ته څه پکار دی چی ستر وکړو او له هغو سره سیالی وکړو، مونږ او هغوی الله تعالی نه یو سره برابر کړی، هغوی خو د هسکو مرتبو څښتنان دی.

ب: دویم دلیل دا وړاندی کوی او وایی: ستر خو په اصل کی د زړه ستر وی، په ظاهره که ستر وکړای شی او که نه، خو چی په زړه کی پاکی وی بیا نو که بنځی ازادی او پربند مخونه هم وګرځی هیڅ باك او پروا نلری.

ج: دعوامو دغه ډله وګړی دریم دلیل دا وړاندی کوی او وایی: چی که مونږ خپلی میرمنی، لونه، خویندی او میندی ستر کړو او هغوی د شرعی حجاب له حکم سره سمی په کورونو کی محجوبی کړو، نو له مونږ سره به څوك کار وکړی، دوی زمونږ څارویو ته وابنه راوړی، پټیو ته سره وړی، له غر څخه لرګی راوړی، کورونو ته بوس چلوی، په پټیو کی خشاوه کوی، لو او لور راسره کوی او داسی نوری ډیری چاری دی چی له مونږ سره زمونږ بنځی مرسته کوی.

د: څلورم دلیل دا وړاندی کوی او وایی چه: مونږ خو د خلکو له پیغور څخه هم په خپلو بنځو سبتر کولی نه شو، ځکه چی بیا وایی پلاتی په

خپلو ښځو ډاریږی ځکه یی په کور کی بندیوانی کړی دی، کارونه پری نه کوی، له خپلو خپلوانو سره یی ناستی ولاړی او خبرو اترو ته نه پریږدی.

د ځینو مثقفو وګړو دلائل:

د اسلامی ټولنی ځینی هغه باسواده او په لیك لوست پوهه وګړی بی حجابی ته د ودی او رواج ورکولو ځانګړی دلائل وړاندی کوی چی یا خو کمونست وی او د دهریت په ګمراه کوونکی سیلاب کی لاهو شوی وی، اخلاق، حیاء، ننګ او غیرت یی له لاسه ورکړی وی. او یا غربی طاغوتی ثقافت او تهذیب یی په وجدان، ضمیر او اسلامی اقدارو د بی لارتیا او سیکولریزم تیوری تر خپلی اغیزی لاندی خړموچ کړی وی. نو دغه دواړه دلی داسی دلائل وړاندی کوی او وایی: ښځه هم د نارینه په ځیر زړه لری، ازاده فضا خوند ورکوی، د ټولنی او کهول د پرمختګ په ګردو چارو کی د ګډون او برخی اخستلو بشپړ حق لری، ځکه چی ښځه د ټولنی د جسم یوه داسی اساسی او بنسټیزه عضوه ده چی که هغه نه وی نو بشری ټولنه نیمګړی ده. نو ددی لپاره چی د ښځی له استعدادونو ځخه په ټولنه کی اغیزمنه ګټه واخستلې شی، د حجاب او ستر ارتجاعی قانون باید لغوه کړای شی او ښځو ته اجازه ورکړای شی چی د کور له تورو تیارو ځخه رنا ته راووځی او له نارینۀ سره اوږه په اوږه د ژوند په اجتماعی چارو کی ونډه واخلی.

په سیاسی ډګر کی، په پارلمان کی په دفاعی امورو کی، په پولیسی مرکزونو، د معارف په اداری او تعلیمی سکتورونو کی، په کارخانو او دفترونو کی فعاله برخه واخلی او کار وکړی او که ددغو چارو د زده-کړی لپاره بهرنیو اجنبی هیوادونو ته له محرم ځخه پرته هم د هغی تللو ته ارتیا پیداشی باید لاړه شی.

دغه دواړه دلی یعنی کمونستی بیزوګان او د غربی ثقافت تالی څټی وګړی د ښځو نیکمرغی له کور ځخه بهر په کوڅو، بازارونو، کارخانو او دفترونو کی په عریان ګرځیدلو، مونوژوپ اغوستلو، د ټکری او پرونی یعنی اسلامی لباس لري غورځولو، له هر چا سره په کړس کړښ خندا کولو، د سترګو په اشارو او لوڅ ګرځیدلو کی احساسوی.

لنډه دا چی د ګمراهی په سیلاب کی لاهو شوی وګړی د ښځو د پردی او حجاب د نه کولو لپاره دغه پورتنی بې محتویٰ، پوچ او وراسته دلائل وړاندی کوی چی د هغی په اوریدلو سره ځینی ښځی دوکه کیږی. د حیاء او عفت پر عنصر باندی یی د بو-الهوسی عنصر غالب شیء او بیا په هغه صورت کی چی د کمونیزم په ژرنده کی دل شوی وګړی او هم د لویدیځ ثقافت غلامان خپلی لونه، میرمنی، خویندی او میندی سرلوڅی او نیمی برینډی بازارونو ، کارځایونو او دفاترو ته راوباسی او له اجنبی نارینۀ سره یی په دانس کولو ووینی په رادیو تلویزیون کی پر تجملی اشیاؤ ګانلی وګوری، د ګډا، نڅا، فحاشیو او بی حیائی په محافلو کی یی په غیر ارادی حرکاتو اخته ووینی نو هرومرو د هوس او امآره نفس په لمسه د هغوی د تقلید کولو هوډمنی کیږی، د نشوز او تمرد پلو ته متمایلی شی او حجاب، عفت، حیاء په کور کی د ناستی او د کار کولو پروسه او دنده عذاب تلقی کوی او د هغو هیپی او ګمراه ښځو چی د اسلام مقدس شعائر یی له پښو لاندې کړی دی د ژوندود په لاره سوکه سوکه د رهی

کیدو زیار باسی.

له نامحرمو سره گډ ژوند:

دغه راز په کلیوالی ژوند کی هم په غیر شعوری توګه د بی حجابی، جاهلی دود په اوچته پیمانه روان دی او هغه داسی چی په زیاترو اسلامی قامونو او ملتونو کی پیغلی نجونه، لونه او خویندی له نامحرمو سره ګډ ژوند کوی د ترڅ له بالغ ځوی سره، په یوه ځونه کی، د ماما له ځوی سره، د ترور له زامنو سره دمخ پټونی پرته ناسته ولاړه، په یو دسترخوان او یوه کاسه ګډ خوراك ځښاك کوی. په لاس روغبړ ورسره کوی، بی تکلفه مجلس، توقی تکالی او خبری اتری ورسره کوی. له لیوریالیورونو یعنی د میړهٔ له ورونو او د هغوی له زلمیانو زامنو څخه خو بیخی پرده نه کوی، په یوه کوټه کی ناسته څه چه ملاسته سره کوی، او دا خو بیخی عام معمول دی ځکه چی لیور خو څوك نامحرم نه ګڼی، ایکی یوائځی د شپو او ورځو سفر ورسره کوی.

په حقیقت کی پخپله همدغه پورتنی وګړی د بنځو د بی حیائی او بی حجابی مسئولین دی. او هم دوی دی چی بنځی، خویندی، لونه او میندی بی د پت، عزت، حیاء او شرم له هغه اوچت مقام څخه راغورځولی دی، کوم چی د اسلام مقدس دین بنځو ته ورکړی دی.

له اجانبوسره:

په اکثرو قومونو کی دا دود هم شته داسی نارینه چی بیخی په قام کی ورسره شریك نه وی، حتی د ژبی، ثقافت او دین له مخی هم ورسره یو نه وی خوچه یو یادوه ځلی په بازار، جومات یا بل ځای کی ورسره ووینی او یا کومه تجارتی راکړه ورکړه ورسره وکړی، نو ددوستی او یکی ورسره ټینګی کړی.

«نوریبا»

حضرت عبدالله ابن عباس رضي الله عنه وائی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم په مدینه منوره کی د ماسپښین او مازدیګر لمونځ برته له ویری او سفر نه په یو ځای وکړ. أبو الزبیر د حدیث راوی وائی چه ما د سعید نه پښوس وکړ چه ولی ئی وکړل نو هغه د فرمائی چه د ابن عباس رضي الله عنه نه پښوس وکړه نو هغه د فرمایی چه ولا دوی د باره چه په امت کښی تنګښتیا و نه غورزیږی. (رواه ابو داود، ترمزی، احمد، نسائی)

د نبوی ملغلرو امیل

په تیر پسی

پنځم حدیث: د حضرت عبدالله بن زبیر رضی الله عنهما نه روایت دی رسول الله ﷺ به چی کله لمونځ ختم کړ په اوچت اواز سره به ئی داسی ویل:

لا اله الاالله وحده لاشریك له له الملك وله الحمد وهو علی کل شی قدیر لاحول ولاقوة الا بالله لااله الاالله ولا نعبد الا ایاه له النعمة وله الفضل وله الثنآء الحسن لا اله الا الله مخلصین له الدین ولو کره الکافرون (مشکوة باب ذکر بعد الصلوة فصل اول کتاب الام امام شافعی صـ ۱۱۰ جـ ۱).

ترجمه: له الله نه سیوا بل معبود نشته، هغه یو دی، هیڅ شریك نلری، دده بادشاهی ده او حمد ثناء دده لپاره ده، الله تعالی په هر څیز قادر دی، هیڅا سره د نقصان رسولو او فایدی رسولو قدرت نشته مگر د الله تعالی سره، د الله تعالی نه پرته بل معبود نشته، مونږ صرف د الله تعالی عبادت کوو، نعمتونه رسول او فضل کول د الله تعالی کار دی، غوره تعریف د الله تعالی لپاره دی، نشته د عبادت لایق مگر الله تعالی دی، مونږ د الله تعالی اطاعت کوو اگر که کافران ئی بده گڼی.

شپږم حدیث: د حضرت ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دی چی نبی کریم ﷺ فرمایلی دی: څوك چی (دا لاندی) کلمات د لمانځه څخه وروسته تکرار کړی، که دده گناهونه د سمندر د څگ هومره هم وی الله تعالی به ورته بخښنه وکړی. (سبحان الله) الله تعالی پاك دی، (۳۳ ځله)، (الحمدلله) ثناء صفت د الله تعالی لپاره دی (۳۳ ځله)، (الله اکبر) الله دیر لوی دی (۳٤ ځله)، (لا اله الا الله وحده لا شریك له له الملك وله الحمد وهو علی کل شی قدیر) ترجمه: له الله تعالی نه سیوا کوم بل معبود نشته، هغه یو دی، شریك نلری، دهغه سلطنت دی او هغه د حمد او ثنا لایق دی او په هر څه قادر دی. (یوځل) (مشکوة باب الذکر بعد الصلوة فصل اول).

اووم حدیث: حضرت علی رضی الله عنه نه روایت دی چی ما له رسنول الله ﷺ څخه اوریدلی دی:

که چا له هر لمانځه نه وروسته ایة الکرسی وویله نو له مرگ نه پرته به هیڅ شی هم هغه له جنت څخه منعه نکړای شی یعنی چی کله مړ شی نو سمدستی به جنت ته داخل شی دغه فضیلت دحضرت امامه په روایت د ایة الکرسی او د اخلاص د سورة په ویلو کی ذکر شوی دی.

(الترغیب والترهیب صـ ۷۷٤ جـ ۲ طبع مصر).

اتم حدیث: له حضرت عقبه بن عامر رضی الله عنهما نه روایت دی چی رسول الله ﷺ راته وفرمایل چی له هر مانځه نه وروسته (قل اعوذ برب الفلق) او (قل اعوذ برب الناس) لوله (مشکوة باب الذکر دریم فصل)

نهم حدیث: له حضرت ابو سعید خدری رضی الله عنه نه روایت دی کله چی به رسول الله ﷺ له مانځه نه فارغ شو نو دری ځله به ئی دا ویل: سبحان ربك رب العزة عما یصفون O وسلام علی المرسلین O والحمد لله رب العالمین O.

ترجمه: سترا رب د عزت خاوند او پاك دی له هغو عیبو څخه کوم چی کافران ئی ذکر کوی او سلامتی دی وی په ټولو پیغمبرانو باندی، ټول تعریفونه الله تعالی لره دی. په یو حدیث کی راغلی دی چی ددغو کلمو په ورود کولو سره سړی ته د عبادت پوره ثواب ورکول کیږی. (مشکوة باب الذکر بعدالصلوة دویم فصل).

د سهار او مابنام دعاګانې:

اول حدیث: حضرت عبدالرحمن بن غنم رضی الله عنه وائی چی رسول الله ﷺ وفرمایل چی که چا د سهار له مانځه نه وروسته د تشهد په حالت کی د قبلی لور ته دغه کلمه لس ځلی وویله او همدارنګه مابنام ئی هم همداسی وکړه نو د هغه په عمل نامه کی به لس نیکی ولیکل شی او لس ګناهونه به ئی وبخښلی شی، لس درجی به ورکړی شی او له سهار نه تر مابنامه پوری به له ګناهونو وساتل شی:

لا اله الا الله وحده لا شریك له له الملك وله الحمد بیده الخیر یحیی و یمیت وهو علی کل شی قدیرط (مشکوة باب ما یقول عند الصباح والمساء)

ترجمه: له الله تعالی نه پرته بل څوك د عبادت ور نه دی، نیکی د هغه په لاس کی دی، مرګ او ژوند د هغه په لاس کی دی او هر شی باندی قادر دی.

دویم حدیث: د حضرت عثمان رضی الله عنه نه روایت دی چی رسول الله ﷺ وفرمایل: که څوك سهار او مابنام دغه آیت ولولی نو یو شی به هم تاوان ور ونه رسوی.

بسم الله الذی لا یضر مع اسمه شئ فی الارض ولا فی السمآء وهو السمیع العلیم ط ((مشکوة باب ما یقول عند الصباح والمساء والمنام)

ترجمه: شروع دالله تعالی په نوم د هغه د نوم له برکت نه یو شی هم په مځکه او اسمان کی نقصان نه شی رسولای هغه پوه او اوریدونکی دی.

دریم حدیث: د حضرت ابوبکر رضی الله عنه نه روایت دی چی رسول الله ﷺ به سهار او مابنام دغه کلمی لوستلی:

اللهم عافنی فی بدنی اللهم عافنی فی سمعی اللهم عافنی فی بصری لا اله الا انت (مشکوة باب ما یقول عند الصباح والمساء والمنام دویم فصل)

ترجمه: ای الله! زما بدن تکړه کړه! الله تعالی زما غوږونه، سترګی وساتی! له تا پرته بل څوك د عبادت ور نه دی.

څلورم حدیث: له حضرت ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دی چی رسول الله ﷺ فرمایی چی که چا دا دعا ولوسته نو هیڅ شی به ورته تاوان ونه رسوی. اعوذ بکلمات الله التآمات من شر ما خلق (مجمع الزواید صـ ۱۲۰ جـ ۱۰ بحواله طبرانی اوسط)

ترجمه: زه د الله تعالی د کلماتو په تأثیر له هغه پناه غواړم د خلکو د شرارتونو څخه.

پنځم حدیث: د حضرت ابو

دردا رضی الله عنه نه روایت دی چی رسول الله ﷺ فرمایی: چی که چا سهار او مابنام دا وظیفه وکړه نو الله تعالی به د هغه دین او دنیا فکر او غم لری کړی. حسبی الله لا اله الا هو علیه توکلت وهو رب العرش العظیم (سنن ابی داود باب ما یقول اذا اصبح و کتاب الاذکار صـ ٤٠)

ترجمه: زما دپاره الله تعالی کافی دی، د الله تعالی نه سیوا بل هیڅ معبود نشته، زما په الله تعالی باندی بروسه ده او هغه دعرش مالك دی.

شپیزم حدیث: حضرت شداد بن اوس رضی الله عنه وائی چی رسول الله ﷺ وفرمایل: چی که چا دغه دعا سهار وویله او له مابنام نه مخکی مړشو نو جنت به ئی ځای وی او که مابنام ئی وویله او له سهار نه مخکی مړ شو نو جنت به ئی ځای وی.

اللهم انت ربی لا اله الا انت خلقتنی و انا عبدك و انا علی عهدك و وعدك ما استطعت اعوذبك من شر ما صنعت ابوء لك بنعمتك علی و ابوء بذنبی فاغفرلی فانه لا یغفر الذنوب الا انت (مشکوة باب الاستغفاراول فصل).

ترجمه: ای الله! ته زما رب ئی، له تا پرته بل څوك د عبادت وړ نه دی، تا زه پیدا کړی یم او زه ستا بنده یم او زه له تا سره په کړی وعده باندی ولاړ یم، له خپل طاقت سره سم ستا پناه غواړم کوم بد کارونه چی ما کړی دی په دی باندی قانع یم او هم ستا په احسان قانع یم نو بیا ما وبخښنه! ځکه چی له تا پرته بل څوك ما نشی بخښلی.

اووم حدیث: حضرت عبدالله ابن عمررضی الله عنه روایت کوی چی رسول الله ﷺ به سهار مابنام دا کلمات ویل او قضایی به ئی پکی نه کوله. اللهم انی اسئلك العافیة فی الدنیا والاخرة اللهم انی اسئلك العفو والعافیة فی دینی ودنیای واهلی ومالی اللهم الستر عوراتی وامن روعاتی اللهم احفظنی من بین یدی ومن خلفی وعن یمنی وعن شمالی ومن فوقی او اعوذ بعظمتك ان اغتال من تحتی (مشکوة باب مایقول عندالصباح والمساء والمنام دوهم فصل)

ترجمه: ای الله! زه ستانه د دنیا او اخرت سلامتی غواړم. ای الله! زه د خپلو گناهونو د بخښنی سوال کوم او په دین او دنیا، اهل او مال کی می سلامت لره. الهی! زما عیبونه پټ کړه او بی فکره می کړه د ویرونکو ځیزونو څخه. ای الله! ته زما د وراندی، وروسته، ښی خوا، چپی خوا، پورته خوا او لاندی خوا یعنی د هرڅکی د عذاب نه حفاظت راکړی.

اتم حدیث: د حضرت عبد الله ابن عباس رضی الله عنه نه روایت دی چی رسول الله ﷺ فرمایی: چی که چا د سهار په وخت کی دا آیتونه ولوستل نو په هغه ورځ به هغه ته د هغو کارونو ثواب ورکړی شی، کوم چی له هغه چا نه شوی وی.

فسبحان الله حین تمسون و حین تصبحون وله الحمد فی السموات والارض وعشیاً وحین تظهرون یخرج الحی من المیت ویخرج المیت من الحی ویحی الارض بعد موتها وکذلك تخرجون (مشکوة باب مایقول عندالصباح والمساء والمنام دویم فصل)

ترجمه: نو الله تعالی پاك او د صفت وړ دی، کله چی تاسی سهار او مابنام وائی هغه د ثناء وړ دی، اسمانونو او حمکو کی مازدیگر او ماسپښین هم قول تعریفونه هغه لره دی له مړی نه ژوندی او له ژوندی نه مړی پیدا کوی او چی څمکی ته اوبه ورکوی نو همدارنگه په اخرت کی به تاسی له قبرونو نه راپورته کړی.

«نوربیا»

چارو کی سوق او استخدام کړی دی چی خلك ئی د نا اُمیدی سره مواجه کړی دی او دا یوه لویه فتنه او بی لاری ده چی باید جداً ئی مخنیوی وشی.

د یوی مودی راهیسی چی مجاهدین د پخوانیو کمونیستانو په اختلاط او شیطانت سره په خپلو مینځو کی کیوتی د ی او یوبل ئی له سترونی څخه نیولی دی، عوام الناس او حتی روشنفکران او ځینی جهادی تنظیمونه چی ځان ته اعتدال پسند او ملی ګرانوائی د ملګرو ملتو په مداخلت او لاس نیوی تینګار کوی، ځینو ئی د آزادو انتخاباتو غوښتنه تینګه کړی ده او ددی کار لپاره ئی څو ځلی ضرب الاجل هم تاکلی دی، ځینی د لویې جرګی او ځینی هم د اهل حل و عقد شوری د لانجو دغوځولو او سیاسی ثبات او استقرار متضمن بولی، خو اساسی خبره داده چی ټول افغانان او جهادی تنظیمونه باید په خپلو کی سره جوړ شی، د جهادی اهدافو مطابق شرعی ضوابط د لاری مشعل او رهنما وټاکی او دیوهٔ مشر په تاکلو سره د کوتك او ټوپك قیصه نوره ختمه کړی.

تر کومه ځایه چی د ملګرو ملتو د سازمان د مداخلت او منځګړتوب خبره ده داهم هسی بابیزه ځکه ده چی تر اوسه دی نړیوال سازمان د نړی په یو ګوټ کی هم څه داسی نقش او کردار نه دی آداء کړی چی هغه د دایمی اوربند سبب شی لکه چی هم دا اوس ددنیا په اکثر لانجو کی دغه ارګان لګیا دی خو کومه مثبته نتیجه لا ورباندی مرتبه شوی نه ده.

په افغانستان کی هم د ملګرو ملتو د امنیت د شوری په فرمایش د محمود مستیری په ذریعه دغه کوشش اوآزموینه تر سره شوه، باصلاحیته نړیوال وفد کابل ته او دهیواد زیاتره ولایاتو ته ځانګړي سفرونه او دوري وکړی، خو د خبرو اترو او سروی نه ئی داسی ښکاری چی تش لاس راستون شوی دی او د افغانانو هغه طمعه چی دی نړیوال سازمان ته ئی لرله د تعلیق په حال کی ده او داسی فکر کیږی چی د بین المجاهدین لانجی په غوځولو سره به بریالی نشی. دا وخت په افغانستان کی د داخلی وضعیت او سیاسی صورتحال په لړ کی افغان انتظامیه داسی جوړه شوی.ده چی قدرت ویشل شوی دی، هر تنظیم د خپلی اردو څښتن دی، حکومتی تأسیسات تقسیم کړی شوی دی، پولیس وجود نلری، واحده قومنده او واحد حکومتی ویاند نشته ځکه نو څوك د قدرت د نیولو او څوك هم د قدرت د ساتلو لپاره مبارزه کوی او په دی مبارزه کی حقه خبره داده چی د شرعی ضوابطو خیال نه ساتل کیږی او شخصی ګټی د اجتماعی ګټو نه مخکی دی.

په تیر پسی

عیلن او د عیلن ډولونه

اسلامي تمدن

اسلامی تمدن د جاهلی تمدنونو له گردو ډولونو څخه ممتاز او ځانگړی تمدن دی. ځکه چی د اسلامی تمدن مبادی او اصول د انسان له پلوه نه بلکه د انسان او د گردو کائناتو د خالق، مالك او رب له پلوه وضع گړای شوی دی او انسان یی ددغو مبادیو په پلی کولو مامور گړی دی. او پر دغو مبادیو د پوهولو له پاره ئی د انسان له نسل څخه د انسان د هدایت لپاره رسولان مبعوث گړی دی. او هغوی داسی ذوات وو چی پر ممتازو نیکو اخلاقو ګانلی ۲- سلیم الفطرت، صحیح الدماغ په فطری توګه مهذب او کامل العقل، نجیب النسل، په معاملاتو کی صائب الرأی او د متوازن فهم او فراست خاوندان وو. ۳- په هغوی کی مادی او معنوی دواړه ډوله استعدادونه ودیعت گړای شوی وو، ٤- په گردو مسائلو کی معتدل او د متوسطی درجی فیصله کوونکی وو، ٥- هغوی د غیبی مسائلو په اړوند داسی معلومات ظاهرول چی مأخذ او سرچینه یی بداهتاً هغه علوم او فنون نه وو چی له معاصرو انسانانو سره وو. دغه الهی استاذی زیاتره داسی وو چی له اصطلاحی علومو څخه ناواقف وو، هغوی د علومو او فنونو په اصطلاحی ژبو خبری نه کولی. هغوی له هر ډول تکلف او تصنع څخه پاك وو. د حقیقت علمی سمندر لکه څرنگه چی د هغوی په سینو کی څپی وهلی همدغه ډول به د هغوی پر ژبو جاری کیده، ٦- هغوی له پیل څخه له اخلاقی کمزورتیا څخه محفوظ وو.

۷- د هغوی علم ددنیوی علومو په څیر منهجی او تدریجی نه وو. اونه ئی په علمی معلوماتو کی بدلون راته، بلکی هغوی ته حق په یو ځل منکشف کیده، د علم او عمر په زیاتیدو سره د هغوی په علمی حقائقو کی بدلون نه راته. ۸- د هغوی علوم په بشپړه توګه وجدانی او حسی وو په داسی توګه چی له بحث او مجادلی څخه هیڅ ډول یو پوتی شك هم ورپکی نه راته. ۹- هغوی د هری خبری ځواب له خپل پلوه نه ورکاوه بلکی د الله تعالی له پلوه د وحی په توسه به وو.

د اسلامی تمدن ددغو مخکښانو او معمارانو له ټولو څخه وروستی رهبر د بشریت تاجدار محمد(ص) دی چی ددغه تمدن مکمّل او پر ده باندی نازل

شوی کتاب (قرآن کریم) د اسلامی تمدن د قوانینو جامع دی.

په اسلامی تمدن کی عبادات، اخلاق، معاملات، تدبیر منزل، سیاست مدینه، د محکی عمران، فردی او اجتماعی منافع د الهی قانون په چوکاټ کی تر لاسه کول، له دنیوی نعمتونو څخه په مناسبه توګه ګټه تر لاسه کول، د مادیاتو او معنویاتو تر منځ توازن او تعادل په نظر کی نیول. اخلاقی او فطری معیارونه په عملی ډګر کی پلی کول دا ټول خوندی ساتلی شوی دی. یعنی نه خو سوچه مادی او نه سوچه روحانی دی.

اصول او امتیازات: هغه مبادی، اصول او امتیازات چی اسلامی تمدن له جاهلی تمدنونو څخه ممتاز او بیلوی په لنډیز سره په لاندی ډول دی:

۱- د اسلامی تمدن زیر بناء عقیده ده او نور ټول اشیاء وسایل دی.

۲- د اسلامی تمدن ټول هدایات او اصول "منزل من الله" دی.

۳- د اسلامی تمدن ټول اصول، هدایات او مبادی ابدی او تلپاتی دی چی له همدی امله دغه تمدن هم ابدی دی.

٤- دغه تمدن د ګرد بشریت، هری زمانی، هر محیط او هر نسل لپاره د تطبیق ور او جوګه دی، د کوم خاص ملت لپاره نه دی، زمانی، محیطی او ترکمیز محدودیت نه لری.

٥- په دغه تمدن کی مادی او معنا، دنیا اوآخرت، جسم او روح ټولو ته په خپل خپل ځای کی ارزښت ورکړای شوی دی.

دغه راز په دغه تمدن کی د شریعت او الهی هدایاتو په رنا کی محسوساتو او عقلیاتو ته ارزښت ورکړای شوی دی او داسی باور پری لری لکه څرنګه یی چی په مغیباتو لری. خو پدی شرط چی د اخلاقو او فطری غوښتنو خلاف هم نه وی.

٦- ددغه تمدن دنیوی او اخروی هدایات د الله تعالی له دی حکم او فرمان سره سم چی «وابتغ بین ذلك سبیلاO» د افراط او تفریط څخه پاك، معتدل او په متوسطه درجه کی دی.

۷- ددغه تمدن الهی قانون (قرآن کریم) خپلو پیروانو ته تعلیم ورکوی چی نه خو دغه کائنات عبث پیداکړای شوی دی او نه انسانان ټولواك او خپل سری پریښودلی شوی دی لکه چی فرمائی: «وما خلقنا السماء والارض و ما بینهما باطلا» (ص - ۲۷ آیت).

او مونږ آسمان او ځمکه او ددی دواړو په مینځ کی موجودات چټی او بیکاره پیداکړی نه دی. او فرمایلی ئی دی:

ایحسب الانسان ان یترك سدیO (القیمة - ۳٦ آیت).

آیا انسان ګومان کوی چی آزاد بیکار او غیر مسئول به پریښودلی شی.

او فرمایلی ئی دی: افحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لا ترجعونO (مؤمنون ۱۱۵آیت).

آیا تاسو ګومان کړی دی چی تاسی مونږ چټی او بیکاره پیداکړی یاست او بل داچی تاسو به بیرته مونږ ته راستانه نه کړای شئ او بیرته به مونږ ته رانشی. بلکی هرومرو مونږ ته راټولونکی یاست.

نو لکه څرنګه چی د حسی او عقلی تمدنونو پیروان ګروهمن دی چی همدغه دنیا ده او دوی دی چی پر ځمل مړه شی بیا نه راژوندی کیږی. اسلامی تمدن یی ردوی او دغه نظریه طاغوتی نظریه ګڼی.

۸- د اسلامی تمدن روح او قانون له رهبانیت څخه خلاف دی او دغه ډول

عقیده او فلسفه تردیدوی او انسان ته دا اجازه نه ورکوی چی د الله تعالی نعمتونه پرځان او یا نورو باندی حرام وګرځوی لکه چی الله تعالی فرمایلی دی: «قل من حرم زینة الله التی اخرج لعباده والطیبت من الرزق قل هی للذین امنوا فی الحیوة الدنیا خالصة یوم القیمة» (الاعراف - ۳۲آیة)

ته ورته روایه! چا د الله تعالی هغه زینت حرام کړی دی چی الله تعالی د خپلو بندګانو لپاره پیدا کړی دی او د ډوډۍ سپینځلی او سوتره صاف ډولونه. ورته روایه! دغه ټول نعمتونه د هغو وګړو لپاره چی ایمان یی راوړی دی هم په دنیا کی او (په خصوصی توګه) هم د قیامت په ورځ د مؤمنانو لپاره دی. یعنی د الله تعالی دغه نعمتونه په دنیا کی د هر چا لپاره دی مګر په آخرت کی خالص د مؤمنانو لپاره مخصص دی.

او فرمایلی ئی دی: «ولا تنس نصیبك من الدنیا» او د مادی دنیا خپله برخه مه هیروه.

او هغه داسی چی خپل ټول ژوند آخرت او اخروی دندو او ذمه واریو ته وقف کړی، شپه او ورځ د روح او نفس په تزکیه کی صرف کړی او تارک الدنیا وګرځیزی. ځکه چی دغه ډول ژوند او طریقه غوره کول د الهامی تمدن د اصولو منافی ده. ځکه چی جسم هم په دغه تمدن کی هماغسی حقوق لری لکه څرنګه یی چی روح لری، نو هرهغه اقدام چی جسم په خطر کی غورځوی او یایی کمزوری کوی اسلامی تمدن ممانعت ورڅخه کوی نبی کریم(ص) فرمایلی دی:

«المؤمن القوی خیر من المؤمن الضعیف»

ځواکمن مؤمن له کمزوری مؤمن څخه غوره دی او الله تعالی فرمائلی دی: «ولاتلقوا بایدیکم الی التهلکة»

په خپله خپل ځانونه په هلاکت کی مه غورځوی». د اسلامی تمدن معمار حضرت رسول اکرم(ص) فرمایلی دی:

«لا رهبانیة فی الاسلام»

په اسلام کی اشراقیت نشته.

۹- په اسلامی تمدن کی ښځه هماغسی اوچت او عزتمند مقام لری لکه څرنګه یی چی نارینه لری. ددغه تمدن په قانون کی ښځه د عمل او مسئولیت په لحاظ له نارینه سره یو شان او یو مقام لری. د ښځی عمل هماغسی د الله تعالی په وړاندی ارزښت لری لکه څرنګه یی چی د نارینه عمل لری.

الله تعالی په دی باره کی فرمایلی دی:

«ان الله لا یضیع عمل عامل من ذکر و انثی».

په تحقیق سره الله تعالی د هیڅ یو عمل کوونکی نارینه وی او که ښځینه نه ابته کوی. ځکه چی د اسلامی تمدن په قانون کی ښځه هم هماغسی انسان دی لکه څرنګه چی نارینه دی. اسلام په انسانی حقوقو کی نارینه او ښځه دواړه برابر ګڼی.

په دغه تمدن کی د ځمکی د عمران لپاره انسان د الله تعالی له پلوه خلیفه ګرځولی شوی دی. نو دی کولی شی بلکی پری لازم دی چی ځمکه تعمیر کړی او عمارتونه پری جوړ کړی خو په دی شرط چی مشرکانه او بت پرستانه واهی نه وی او د اعتدال له چوکاټ څخه بهر نه وی، دغه تمدن په خپل څوارلس سوه کلن تاریخ کی داسی نمونی لری چی په بل هیڅ تمدن کی یی ساری او سیال نشته چی نمونی یی بغداد، دمشق، قرطبه، غرناطه، اصفهان، سمرقند، لاهور، لکهنو، دهلی، قاهره او داسی نور دی.

نرۍ باران اود بلۍ غاړه

لعل محمد «افسوس»

د ژمی تور څادر په تولیدو ؤ، د ځمکې وخکی مسکیدو ته لیواله ښکاریدل، نرۍ نرۍ باران اوریدهٔ او د لوی اختر ورځ وه. ټولو مالدارو خلکو د ابراهیمی (علیه السلام) قربانئ یاد تازه کاوه.

کمال کاکا هم ګډ څملولی او حلالوی یی، ګډ یی حلال کړ او زامنو ته یی وویل: «بچوا تاسی ترینه ورو ورو پوست وباسئ چه زه بهر لختی ته دا وینه واړوم » کمال کاکا له کوره بهر راووت او وینه یی لختی ته واړوله، ټوله دنیا د سکوت په حال او خاموشه ښکاریده.

د کمال کاکا د بلۍ غاړې ته پام شو، څه ګوری چی یو وړوکی ماشوم چه عمر به یی د څلورو پنځه ؤ کالو تر منځ وی، د بلۍ غاړې ته راټول شوی او خپلو تنکو او سوریخنو منګلو ته یی د تخرګو په خالګاؤ کی پناه ورکړی او بند په بند له سړې او یخې هوا داسی راټول شوی لکه څنګه چی د مور په رحم کی په طبیعی شکل پروت وی. له خمارو او ژړغونو سترګو نه یی غوتی غوتی اوښکی د تنکو اننګو په څوکو څڅیدلې. کمال کاکا غوښتل چه خواته ورشی او په غیږ کی یی اوچت او تود ئی کړی، د کمال کاکا په ورتګ چه خواته ورنژدی کیده؛ ویرجن ماشوم د کمال کاکا په وینو سرو لاسونو څخه نور هم ووېریده او د یخنی له رپیدلو سره سره یی د ویرې او ترهې رپیدل نور هم سیوا شو او هغه غم لړلی حالات ورته سترګو سترګو شو او هغه وخت ورباد شو چی کله په کلي سخته بمباری وه، د توپونو او توغندیو د ډزو هیڅ شمار او طرف نه معلومیدهٔ، تورو تورو لوګو او دوندونو د کلی د کورونو له لوټې لوټې کیدو وروسته ټوله فضاء نیولی وه.

ماشوم پدی تورو لوګو او دوندونو کې خپل خوازه مور او پلار نهٔ لیدل، هره خوا یې د "ادې" او "بابا" چغې وهلې، خو کله چه د لوګو او دوندونو توری لړې نرې نرې او خپرې شوې او رڼا شوه، بد نصیب ماشوم خپل مور او پلار په لرې لرې فاصله په سرو وینو لت پت ولیدل، بد نصیب ماشوم به کله د مور خواته منډه کړه او په ژړا ژړا به یې ورته د «ادې» ناري وهلې، په نرو ګوتو به یې ورته سترګې وغړولې او په وړه ژبه به ئې ورته وویل: «موریې! ته ماته ولې نه ګورې او ته خبرې ولې نه کوې؟».

بیا به د مور له خوا نه مرور د پلار خواته لاړ او هغه ته به یې څو شیبې وکتل، د پلار مخ یې ډیر په سرو وینو کې سور ؤ، د پلار د سرو وینو نه به وویرید او بیا به د مور خواته راغې.

دڈوهم ځل لپاره چې بیا بمباري او ډز او ډوز شروع شو، ټولو خلکو خپل ماشومان د غړهٔ خواته تښتول او د هجرت کډې باریدلې، دا ماشوم هم د هجرت قافلې تر دې بلې رارسولې ؤ. کمال کاکا د ماشوم دې حالت ته نور زړهٔ ټینګ نه کړ او سم له واره یې په خپلو مټو ماشوم را اوچت کړ او په غاړه یې واړاوه او کورته یې ننه ایست.

کمال کاکا خپلې ښځې ته اواز کړ او ورته یې وویل: «هله دا ماشوم په غیږ کې ونیسه! زما لاسونه په وینو سرهٔ دي او د اور غاړې ته یې تود کړه».

د کمال کاکا ښځې ماشوم د انغرې غاړې ته تود کړ، ماشوم سترګې و غړولې او د کور ناشنا دیوالونو ته یې یو خوا او بله خوا وکتل، کمال کاکا که ورنه هر څومره ټپوسونه وکړل، خو د ماشوم په سرو او نرو نرو شوندو بس یو د خاموشۍ مهر لګیدلی ؤ. څو شیبې یې د کمال کاکا ښځې او کمال کاکا ته مړاوې مړاوې وکتل او بس سترګې یې پټې کړې، د کمال کاکا دښځې له غیږې نه د خپلې مور د تودې او مینه ناکې غیږې په ارمان د څو وړو وړو سلګو سره رخصت شو.

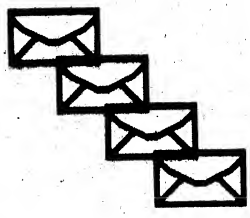

د ليکونو بهير

ادرس: "دعوت" مجله پوست بکس نمبر : G.P.O. 614 پشاور

مولوی عبدالرشید ننگرهاری ورور لیکی:

محترم ددعوت مجلی کارکوونکو!

اسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته ط

محترمو ورونو! څرنګه چې تاسی ته ښه معلومه ده چې د افغانستان په مظلوم ملت ظلمونه له حده زیات شوی دی او د افغانستان دښمنانو ددي خاوري پر مؤمنو بچیانو ډول ډول لوبی وکړی، خو دا معلومه نه ده چې ترڅو به داسی کیږی؟ نو څرنګه چې جماعت الدعوت یو دعوتي تنظیم دی، پکار دي چې د افغانستان په اوسني وضع کي د یو ثالث تنظیم کردار اداء کړي. چې بنکیلي خواوي خیرته راوبلي او له شر څخه یې منعه کړي. دي کي ددي جماعت لپاره هم خیر دي او دمظلوم ملت لپاره هم.

زه خپل یو څو نظریات درلیږم هیله ده چې نشر ته ئي وسپاړئ.

۱- جهادي رهبران باید خپل کفالت او صلاحیت مثالي نړۍ ته وړاندي کړي.

۲- د حکومت اوسني مشکلات باید د قرآن او سنت له لارې حل وفصل شي.

۳- د کمونستانو او دهریانو سره زمونږ جهاد د جماعة الدعوت الی القرآن والسنة له اهدافو څخه شمیرل کیږي.

٤- نن د جهادي قوتونو له بې اتفاقیو څخه یوازي کمونستان او ملیشه قواوي ګټه اخلي او بس.

٥- په افغانستان کي جماعة الدعوت الي القرآن والسنت باید د خپلو حقه حقوقو څخه عاجز ونه ګڼل شي.

والسلام

* * * * * * *

د کونړونو ولایت د اسعدآباد د محمدیه لیسي د اووم "ج" ټولګي زده کوونکي هریو حضرت ګل "صدیقي" او شفیق الله "صادقیار" ورونه لیکي:

ډیرو محترمو ددعوت مجلي کارکوونکو ورونو!

اسلام علیکم ورحمت الله وبرکاته ط

عزتمندو! مونږ هر وخت ددعوت مجلي د پرمختګ دعاګاني کوو! الله تعالي دي وکړي چي تاسي ددي مجلي د خدمت پخاطر د همیشه لپاره کامیاب او بریالي اوسئ!

ددعوت مجله چي هر وخت مطالعه کوو، له مضامینو څخه يي د ډیر خوازه مقاصد حاصلوو.

مونږ یوه غوښتنه لرو، که ممکنه وي باید چي غور پري وشي، څرنګه چي د کنړونو ولایت یو تاریخي ولایت دي او پدي کي چي هر څه تیریږي، کومه بله منبع نشته چي د مطبوعاتو مخ ته يي ورسوي، د مثال په طور هغه غونډي او جلسي چي دلته په کونړ کي ترسره کیږي لکه د ۱۳۷۳ هـ ش کال د وري د میاشتي په (۱۷) نیټه د تعلیم او تربیي د ریاست د افتتاح په مناسبت وشوه، د همدي میاشتي په (۲٤) نیټه د اسلامي بیرغ د اوچتیدلو مراسم او په (۳۱) نیټه د کرهالي د شهیدانو ورځ په شهداء چوک کي ولمانځل شوه او همدارنګه د ثور د میاشتي په (٤مه) نیټه د افغانستان د مکملي ازادي په مناسبت یو جشن جوړ شو چي په ټول ولایت کي په ډیر جم و جوش سره ولمانځل شو.

والسلام

برادر ګرامي ما محمد عمر "زلمي"فارغ التحصیل لیسه حبیبیه بعد از سلام و احوال پرسي با کارکنان مجلهء دعوت پیشنهاداتي را تحریر داشته اند، که ما پیشنهادات شان رابدون کم وکاست نشر مینمائیم، و موفقیت مزید شان را از خداوند متعال مي خواهیم:

۱- کارکنان مجلهء دعوت باید سعي ورزند که بیشتر مضامین رابه زبان دري تهیه نمایند چون اکثر پشتو زبان هم از دري استفاده کرده میتوانند.

۲- اګر لازم میدانید عین مضامین را در شماره هاي مختلف به هر دو زبان نشر نمائید.

۳- اکثر برادران فارسي زبان ما زیر تأثیر فرهنګ تشیع ایران رفته از اصل دین که قرآن وسنت است ناخبر اند شما میدانید که ایراني ها مبارزهء فرهنګي را علیه عقیدهء اهل سنت والجماعة آغاز نموده ودرین راه از هیچ نوع جعل کاري و تحریف نګاري و کتمان حق دریغ نمي ورزند، بناءً شما که خود را علم برادر عقیدهء اهل سنت والجماعة بروفق منهج سلف الصالحین میدانید، مسئولیت دارید که بخاطر نجات عقیدهء مسلمانان از چنګال عقیده ربایان یهود و ماسونیست هاي مسلمان نما قدم هاي متین وسریع بر دارید.

برادران من! شما باور کنید که من اشخاص تحصیلکرده اي را دیده ام که در بحث و جدل خود دلایلي را بنام حدیث دلیل مي آورند که اصلاً سند ندارند مثلاً کتابي بنام «هزار حدیث» وجود دارد، نویسنده احادیثي را از منابع تشیع جمع آوري نموده که از نګاه روایت و درایت فاقد اعتبار و بدون سند نقل نموده اند، به همین منوال کتب زیادي وجود دارد که با معیار هاي شرعي مطابقت ندارند اما چون تعلیم یافتهء افغانستان اکثراً در زبان عربي مرور ندارند مجبور هستند که از کتب فارسئ نویسنده هاي ایراني استفاده کنند نویسنده هاي ایراني عادت دارند که در عام مسائل به نفع مذهب خویش تحریف و کتمان مي کنند بناءً خواهش من از شما و صاحبان قدرت علمي و فرهنګي و اقتصادي اینست تا توجهء جدي و عمیق خود را در راه نشر واشاعت توحید بزبان فارسي مبذول نموده و خداوند قدیر و عالم بذات

ارشاد نبوی

بسم الله الرحمن الرحیم

وعن ابی هريرة (رضي الله عنه) قال: سئل النبی صلي الله عليه وسلم اي العمل افضل؟ قال: «ايمان بالله و رسوله»، قيل: ثم ماذا؟ قال: «الجهاد في سبيل الله»، قيل: ثم ماذا؟ قال: «حج مبرور» (متفق عليه)

ترجمه: از ابوهريرة (رضي الله عنه) روايت است كه: از پيامبر صلي الله عليه وسلم پرسيده شد كدام عمل بهتر است؟ فرمود: ايمان به الله ورسولش. گفته شد باز كدام؟ فرمود: جهاد في سبيل الله، گفته شد باز كدام؟ فرمود: حج مقبول.

«د افغانستان د جهاد په باب مختلفی دسیسی روانی دي، غواړی چی دی جهاد ته توقف ورکړی، د مسلمانانو جهاد اوقربانی ضایع او تباه شی، د کومی غایي او هدف لپاره چی دا جهاد شروع شویدی هغه د مسلمانانو په لاس ورنه شی، د افغانستان د مجاهد او مسلمان ملت سره ددی خبری غږ هم ضروري دی هغه څه چی الله تعالی مسلمان ته حکم کړی دی او جهاد ئی د څه لپاره فرض کړی دی، دا به ضرور حاصلیږی اویا به ددی غایي او هدف د ګټلو لپاره په دی لاره کی شهادت ګټو.

حقیقت خو دادی چی د ټولی دنیا او په تیره بیا اسلامی هیوادونو زمونږ په جهادی مشرانو غږ کړی دی چی خپل مسایل پخپله حل کړی خو د بده مرغه د پوهی او علمیت سره سره په یو هدف او یو مرام نه راټولیږی او د هری ورځی په تیریدو سره ئی خپل منځی اختلافات شدید کیږی او حکومتی انتظامیه ورنه ورانیږی چی دا ټول د قدرت لیونتوب او د جهادی اهدافو عدم تحقق دی او بس.

مونږ د افغانی عنعنوی روایاتو نه مخکی د اسلامی ارشاداتو په رڼا کی د قرآن او سنت د حاکمیت لپاره ځرګندی نسخی لرو چی د جهاد په دوران کی مونږ ټولو په دی تعهد کړی دی او ددی بنسټیزی نخسی دپاره مو وینی توئی کړی دی. شهیدان، معلولین او معیوبین مو ورکړی دی او هم دغسی حکومت مو خپل شعار تاکلی دی او هر څوک چی ددی نه پرته نوری غوښتنی لری د اسلامی امت او جهادی اهدافو له نظره محکومی او مردودی دی.

د افغانستان د جماعت الدعوة الی القرآن والسنة له نظره د نړۍ وټلی او متبحر عالمان کولی شی چی دیوی ستری اجتماع او شرعی فیصلی په رڼا کی افغان بحران حل وفصل کړی چی په دی لړ کی د کعبی شریفی د امام په صدارت کی چی د اکثره اسلامی ممالکو د عالمانو څخه کوم وفد تشکیل شوی دی او دا وخت ئی د افغانانو تر مینځ د منځګړتوب کوم تحریك شروع کړی دی،که چیری پخه همکاری ورسره وشی کولی شی په بنیادی او شرعی فیصلی سره افغان تراژیدی پای ته ورسوی. خو دیره د افسوس خبره ده چی دغسی یو وفد هم خپل تاریخی او اسلامی رسالت آداکړ خو د بده مرغه ټول هیوادوال خبر شول چی دا وفد هم په دوزه دوزه کی د کابل نه خفه او مرور لاړ او په جنګ کی ښکیلو یارانو په خپلو وراندیزونو کی هیڅ نرمښت او د مؤمن ملت د نجات دپاره د قربانی او اسلامی ضوابطو هیڅ خیال ونه ساته او په دی توګه ئی مغربی او اسلامی ملکونو ته د افغان جهاد شمله راټیته کړه او داسی ئی ځرګنده کړه چی د قدرت نیولو او قدرت ساتلو په مقابل کی د منځګړتوب ټولی خبری مردودی دی.

«ومن الله التوفیق»

حج ومناسك آن

گرد اورنده: محراب الدين «يوسفزى

حج، در لغت قصد و اراده را گويند و در اصطلاح شريعت اعمال و مناسك مخصوص و طواف بيت الله الحرام را حج گويند.

حج، از جمله اركان و بناهاي مهم دين مبين اسلام است، الله تعالي ميفرمايد:

«ولله علي الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا ومن كفر فان الله غني عن العالمين (آل عمران - ۹۷)

ترجمه: و حق خداست بر مردم حج خانهء كعبه، هر كه تواناني بسوي آن را دارد و از جهت اسباب راه، وهر كه كافر شود، پس خداوند بي نياز است از عالميان.

همچنين ارشاد رسول الله ﷺ است كه: «وعن ابن عمر رضي الله عنهما ان رسول الله ﷺ قال: بني الاسلام علي خمس: شهادة ان لا اله الا الله و ان محمد رسول الله، واقام الصلاة، و ايتاء الزكاة، و حج البيت، وصوم رمضان» (متفق عليه)

ترجمه: از ابن عمر رضي الله عنهما روايت است كه: رسول الله ﷺ فرمود: اسلام بر پنج بناء استوار است: گواهي دادن به اين كه معبود بر حق جز الله نيست و اينكه محمد رسول و فرستاده ء خدا است و برپا داشتن نماز و دادن زكات و حج خانهء خدا و روزهء رمضان.

در حديث ديگري آمده كه: «وعن ابي هريرة (رضي الله عنه) قال: خطبنا رسول الله ﷺ فقال: «يا ايها الناس قد فرض الله عليكم الحج فحجوا» فقال رجل: أكل عام يا رسول الله؟ فسكت، حتي قالها ثلاثاً، فقال رسول الله ﷺ: «لوقلت نعم لو جبت و لا استطعتم» ثم قال: «ذروني ما تركتكم، فانما هلك من كان قبلكم بكثرة سؤالهم، واختلافهم علي انبيائهم، فاذا أمرتكم بشيءٍ فاتوا منه مااستطعتم، واذا نهيتكم عن شيءٍ فدعوه» (رواه مسلم)

ترجمه: از ابو هريرة رضي الله عنه روايت شده كه گفت: رسول الله ﷺ براي ما خطبه خوانده فرمود: «اي مردم! همانا خداوند حج را برشما فرض گردانيده پس حج كنيد» مردي گفت: آيا هر سال يا رسول الله؟ آنحضرت ﷺ سكوت فرمود تا اينكه سه بار گفت، رسول الله ﷺ فرمود: اگر بلي ميگفتم واجب مي شد وآن را انجام داده نمي توانستيد، بعد فرمود مرا در باره ء آنچه از شما ترك نمودم ترك كنيد و بگذاريد، زيرا كساني كه پيش از شما بودند بواسطهء سؤال زياد و اختلاف شان بر پيامبران شان هلاك شدند. پس هر گاه شما رابه چيزي امر كردم آنچه را كه از آن بتوانيد انجام دهيد و چون شما را از كاري منع كردم آن را ترك كنيد.

از آية و آحاديث فوق و همچنين آيات و آحاديث متعددي كه راجع به فرضيت، حقيقت و اهميت حج نقل

شده معلوم مي شود كه مناسك حج در تمام عمر يكبار بر هر مؤمن و مؤمنه (داراي محرم شرعي) عاقل و حرّ كه داراي استطاعت راه و صحتمندي باشد فرض است.

مناسك حج از جمله عباداتي است كه داراي حكمت ها و مصلحت ها و فيوضات و بركات زيادي است، عبادتي است كه فوايد و ثمراتش درسهاي عبرت آموز دارد.

حاجي ايكه به خاطر حصول رضاي خداوندي و اداء فريضه اش با توكل بر خدا آل وعيال و مال ومنال و زمين و جايداد و اقا رب و خويشاوندان خود را وامي‌گذارد و با ذكرالله از خانه و كاشانه خود بيرون مي شود و اين تواقندي و استطاعت را توفيق خداوند و فيوضات و رحمات ايزدي مي انگارد، اميد هاي غفران در قلبش موج ميزند و از مالك حقيقي خود دعاء ميطلبد و ميگويد: يا الله، تو همسفرم باشي، آل وعيال ومال و منال خويش را به اميد تو گذاشتم و به اميد همسفر بودن تو حركت كردم، يا الله! سفر مشكلم را سهل گردان و از شر اشرار و شياطين و ظلم ظالمين مراوآل وعيالم را نجات ده، يا الله! به اميد تو حركت كردم با من نصرت فرما و يقين دارم كه تو همسفر مني.

وقتي حاجي از خانه خود بيرون ميشود مصروف ذكر الهي بوده و الله اكبر و سبحان الله گويان به سفر خود ادامه ميدهد. و حين رسيدن به حرم شريف عظمت و جلال الهي هميشه بر ذهنش طاري بوده، كلام الهي را تلاوت نموده وقلب خود را به آن تسكين ميبخشد، طواف خانه كعبه و ركن يماني را به جا مي آورد و با لمس نمودن حجر اسود از پروردگار خويش التجاء مي نمايد كه: « ربنا اتنا في الدنيا حسنةً و في الاخرة حسنة وقنا عذاب النار» يعني اي الله! خير دنيا و آخرت نصيبم فرما و از عذاب دوزخ نجاتم ده، وقتي به تپه عرفات بالا ميرود به آواز بلند مي گويد:

«لبيك اللهم لبيك ، لبيك لا شريك لك لبيك، ان الحمد والنعمة لك والملك لاشريك لك».

اين الفاظ را به عربي «تلبيه» ميگويند كه معنايش اين است: يعني آماده ام الهي من آماده ام، من آماده ام تو هيچ شريك نداري من آماده ام، بيشك همه تعريف ها و نعمت ها سزا وار تو است و در بادشاهي ات هيچ شريك نيست. «باب ملتزم» را درآغوش ميكشد و با ريختن اشك، مغفرت گناها و نجات از آتش دوزخ وشر شياطين مي خواهد. وقتي ميان «صفا» و «مروة» سعي ميكند حمدوثناء پروردگار خود را ميگويد و اذكار آتي را بر زبان مي راند: «لا اله الا الله والله اكبر لا اله الا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيي و يميت وهو علي كل شيء قدير ط لا اله الا الله وحده النجز وعده نصر عبده و هزم الاحزاب وحده».

حاجي در ميان «مينا» و «عرفه» وغيره نيز به ذكر و دعاء و عبادت مصروف بوده و با نعره تكبير مجسمه شيطان را كه به شكل سنگ است با سنگچل ميزند و بطور عملي ثابت ميكند كه وي در مقابل حكم الله و رسولش شيطان را از خود دور ميراند و شيطان مردود او را از هيچ حكم الهي باز داشته نه ميتواند طوريكه حضرت ابراهيم (عليه السلام) را باز داشته نه توانست و اين عمل سنگچل زدن را «جمره» ميگويند و بنام جمره اولي و جمره وسطي و جمره اخري ياد ميكنند.

حج از جمله عباداتي است كه امت هاي سابقه نيز آن را به جا مي آورد، در زمان جاهليت نيز مراسم حج اجراء مي شد ولي شكل ميله داشت، بعد از طلوع فجر اسلام مراسم باطله آن ملغى قرار داده شد مثلاً شهوت راني و جنگ وجدل ها و زور ازمائي هاي كه در آن دوران رواج داشت از بين رفتند. در دوران حج كه نمودار دوران افهام وتفهيم و اتحاد مسلمين است همه

مسلمين جهان براي خداوند واحد در صف و لباس واحد مصروف عبادت واحد ميباشند و همه و همه يكصدا ميگويند «لبيك اللهم لبيك ....» .

تجمع حجاج در ميدان عرفات ياد ميدان حشر را تازه مي نمايد و پوشيدن كفن احرام نمودار روزي است كه با نواختن سور اسرافيل (عليه السلام) تمام مردم از قبرهاي شان بيرون آيند و به جانب پروردگار خويش ميدوند.

طريقهء صحيح و جامع حج

در روشنيء هدايات فوق وقتي حاجي به قصد رفتن و اداء نمودن مناسك حج، حين سوار شدن در طياره و يا موتر و يا كشتي بايد احرام ببندد، ليكن نيت و تلبيه قبل از ميقات را گفته نه مي تواند چون از نبي كريم ﷺ ثابت نيست يعني مطابق اعلان ميقات احرام ببندد و اللهم لبيك حجةً و عمرةً يا تنها عمرةً و يا تنعا حجةً بگويد يعني قسمي كه حج ميكند آن طور نيت نمايد.

اقسام حج

حج بر سه قسم است:

حج تمتع، حج قران، حج افراد.

* حج تمتع: حج تمتع اينست كه وقتي حاجي به بيت الله برسد طواف كند و در بين «صفا» و «مروة» هفت دوره گردش كند و موهاي سر خود را بتراشد، احرام خود را باز نمايد، اين شد عمرة، بعداً بتاريخ هشتم ذي الحجة از قيام گاه خود احرام ببندد.

* حج قران: حج قران اينست كه حاجي در ميان عمره وحج احرام باز نه نمايد و حجامت هم نكند تا آنكه از حج فارغ گردد.

* حج افراد: حج افراد اين است كه حاجي عمرة نه كند تنها مناسك حج را اداء نمايد.

طواف: از خانهء كعبه هفت بار دوره زدن ويا گردش را طواف گويند، حين طواف د اشتن وضوء ضرور است اگر در عين دوران طواف وضوء شكست و يا وقت اداء نماز رسيد، طواف را در همان جا توقف نموده وضوء ونماز خود را اتمام نمايد بعداً از همان جاي كه طواف را توقف نموده دوباره شروع نمايد. اگر ممكن باشد قبل از شروع نمودن طواف حجراسود را ببوسد و يا به نشاني ايكه در برابر حجر اسود گذاشته شده اشاره نمايد، الله اكبر را گفته و طواف را شروع نمايد. بعضي اشخاص به شكل چند دسته اي جمع مي شوند و در هر دوره يك نفر شان دعاي مخصوص و خود ساخته را خوانده و ديگران آن را تكرار مي كنند كه اين عمل شان مطابق سنت رسول الله ﷺ نيست، دوره كدام دعاي خاص ندارد بلكه هر دعاء را خوانده ميتواند حتي قرآن كريم را نيز تلاوت كرده ميتواند، تنها در ركن يماني يعني گوشهء اولي حجر اسود وميان حجر اسود دعاي «ربنا اتنا في الدنيا حسنة وفي الاخرة حسنة وقنا عذاب النار» نقل شده و خوانده ميشود. براي بعضي اشخاص وقتي موقع ركن يماني ميسر نه شود برايش اشاره ميكند كه اين عمل نيز خلاف سنت بوده اگر ممكن نه باشد بگذارد، اشاره برايش نكند.

در دوران طواف به قدر توان آهسته آهسته دويدن و «اضطباع» (شانهء راست برهنه كردن) نيز سنت است يعني چادر خود را از طرف پائين به طرف چپ شانه بيندازد دوران هفت گردش را با «اضطباع» پوره نموده بعد از طواف شانهء خود را بپوشاند، بعداً در مقام ابراهيم (عليه السلام)

اگر ممکن باشد دو رکعت نماز را اداء نماید اگر فرصت ندارد هر جا که فرصت یافت دو رکعت نماز را اداء نماید که در رکعت اول خواندن سورة «قل یاایها الکافرون» و در رکعت دوم خواندن سورة «اخلاص» مسنون است، بعد از اداء نمودن دو رکعت نماز به طرف چاه زمزم برود و خوب شکم سیر آب نوش جان کند و اگر ممکن باشد سر و صورت و تمام بدن خود را با آن تر نماید، بعضي اشخاص کفن خود را به آن تر میکند که این عمل نیز غیر شرعي است.

بعداً به طرف «صفاء» و بر سر کوه بالا برود و این آیت کریمه را تلاوت نماید: «ان الصفا والمروة من شعائرالله الایة» (بقره - ۱۵۹)

بعداً روي خود را به طرف قبله نموده سه مرتبه این دعاء را بخواند: «لا اله الا الله وحده لا شریك له، له الملك وله الحمد وهو علي کل شئ قدیر ط. لا اله الا الله وحده النجز وعده ونصر عنده وهزم الاحزاب وحده» (رواه الطبراني)

بعد از دعاء فوق هر قدر میتواند دعاء نماید و گردش را شروع کند، وقتي که با رسیدن به «مروة» هفت گردش پوره گردید، بدون دعاء حرکت نموده مو هاي سر خود را حلق نماید، اگر حج «تمتع» باشد احرام را باز نماید و اگر «قران» باشد احرام را بسته نگاه دارد.

کار روز هشتم ذي الحجة:

روز هشتم ذي الحجة حاجي از اقامت گاه خود احرام میبندد و نیت مي نماید و تلبیه (اللهم لبیك حجة ...) مي خواند. بعضي اشخاص از آبراهه کعبه احرام مي بندد که این عمل مشروع نیست، بعد از طلوع آفتاب حاجي راساً به «مینا» میرود و نمازهاي ظهر، عصر، مغرب، عشاء و فجر را طوري اداء مي نماید که نماز چهار رکعتي را قصر وسنت فجر و وتر را ضروري اداء مي نماید.

کار روز نهم ذي الحجة:

روز نهم ذي الحجة بعد از طلوع افتاب حاجیان به میدان عرفه رفته و از اصل میدان عرفه بیرون اقامت مي نمایند. بعد از زوال افتاب نمازهاي ظهر وعصر را یك جا دو دو رکعت به یك آذان اداء مي نمایند بعداً داخل میدان عرفه مي شوند و تا مغرب مصروف ذکر الله تعالي و دعاء ها میباشند، وقتي که افتاب به صورت درست غروب کرد، حاجیان وارد «مزدلفه» گردیده، نماز هاي مغرب و عشاء را یك جا به یك آذان در وقت عشاء اداء نموده و به خواب میروند، ناگفته نه باید گذاشت که بعضي اشخاص قبل از غروب افتاب، که اصل وقت دعاء است،آمادگي رفتن به «مزدلفه» را میگیرند که این کار ضیاع وقت است باید ازش اجتناب کرده شود.

کار روز دهم ذي الحجة:

۱- حاجیان نماز فجر روز دهم ذي الحجة را در «مزدلفه» با جماعت اداء نموده حین روشني و قبل از طلوع آفتاب به طرف «مینا» حرکت مي کنند، افراد معذور و معاونین آنها در نصف شب هم حرکت کرده مي توانند.درین شب اداء نماز تهجد از رسول الله ﷺ ثابت نیست.

۲- پیش از همه در «جمره عقبه» که بطرف مکه مکرمه نزدیکتر است هفت سنگچل جمره مي نمایند، با جمره هر سنگچل تکبیر مي گویند سنگچل را از «مزدلفه» و یا راه با خود میگیرند که وزن و ضخامتش به اندازه نخود مي باشد، بعضي اشخاص با بوت و بوتل هاي شربت شیطان را میزند و از زبانش الفاظ زشت و

نکوهیده شنیده میشود که این کار جایز نیست، چون جمره زدن هم عبادت است در عبادت استعمال الفاظ بد جایز نیست.

۳- بعد از فراغت جمره، اشخاصي که نیت حج تمتع و حج قران داشته باشند، قرباني مي نمایند و اگر قرباني کرده نه مي توانند ده روز روزه را طوري بگیرند که سه روز در ایام حج و هفت روز متباقي در بازگشت و بعد از رسیدن به خانه بگیرند، و اگر حاجي مفرد باشد، قرباني بالایش واجب نیست.

٤- حاجي بعد از اداء قرباني موهاي سر خود را حلق ویا میتراشد که تراشیدن آن بهتر است، بعداً احرام را باز نموده ولي به همسر خود مباشرت نه ورزند.

٥- بعد از فراغت و انجام دادن اعمال فوق حاجي به طرف مکه مکرمه حرکت نموده طواف خانه کعبه را انجام میدهد، بعد از اداء نمودن دو رکعت نماز اگر حاجي متمتع و قارن و مفرد سعي نه نموده باشند سعي نمایند، درین صورت او مکمل حلال شد وبا همسر خود یکجا شده میتواند.

کار روز یازدهم ذي الحجة:

حاجي شب یازدهم و دوازدهم ذي الحجة را در «منا» که بعد از حد «جمره عقبه» شروع میشود سپري میکند، و «جمره عقبه» در آن شامل نیست، بعضي حجاج شب را خارج از محدوده «منا» سپري میکنند که این کار شان درست نیست. بعد از زوال روز یازدهم شب جمعه حاجي از طرف مسجد «خیف» تکبیر گویان جمره میزند و بعد از جمره اولي ووسطي طوري مي ایستد و دعاء میخواند که جمره به طرف چپ و بیت الله به طرف راست حاجي باشد، بعد از «جمره عقبه» خواندن دعاء ثابت نیست بهتر است که راساً به طرف قیامگاه خود برود.

کار روز دوازدهم ذي الحجة:

حاجي در روز دوازدهم ذي الحجة نیز مانند روز یازدهم «جمره» میزند و قبل از غروب آفتاب میتواند که هر جا خواسته باشد برود ولي بهتر اینست که روز سیزدهم ذي الحجة نیز همانجا قیام نماید. بعضي اشخاص به روز دوازدهم میروند و براي جمره وکیل میگیرند که این کار شان درست نیست ولي اگر میرود رفته میتواند چون حجش پوره شده بعداً به «جمره» ضرورت نیست.

طواف الوداع

حاجي اگر بخواهد از مکه مکرمه بیرون حرکت کند ضرور است که طواف نماید این طواف را «طواف الوداع» مینامند. اگر براي زني در حالت «طواف الوداع» مریضي حیض و یا نفاس واقع گردد طواف بالایش واجب نیست و میتواند برود.

ممنوعات احرام

۱- وقتي حاجي احرام بست استعمال خوشبوئي ممنوع است.

۲- بعد از بستن احرام استعمال چتري و امثال آن جایز است.

۳- تراشیدن و یا حلق نمودن موي سر و استعمال پودر جایز نیست.

٤- گرفتن ناخن ممنوع است.

٥- مباشرت با همسر ممنوع است.

٦- براي مرد ها پوشیدن لباس دوخته شده ممنوع است و براي زنان بدون جراب و دستکش پوشیدن دیگر لباس جایز است و از مردهاي نامحرم ستر بکند.

۷- تبدیل نمودن چادر هاي احرام جایز است و زنان نیز لباس هاي خود را تبدیل کرده میتوانند.

(وما توفیق الا بالله العزیز)

ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن

دعوت

دتوحید او جهاد مجله

دافغانستان د جماعة الدعوة الى القرآن والسنة د افکارو خپرونکه

۳٤ گڼه

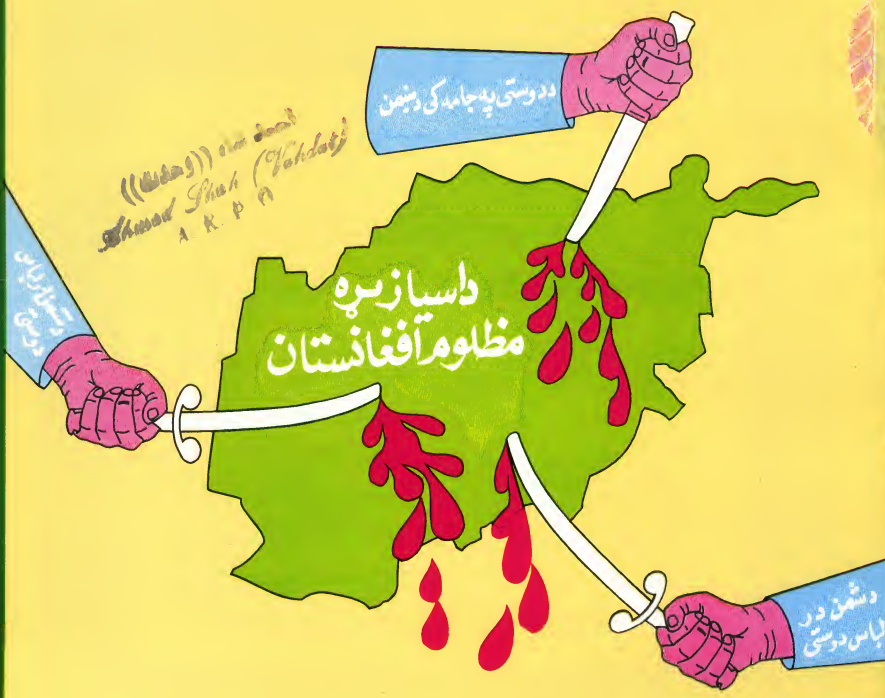

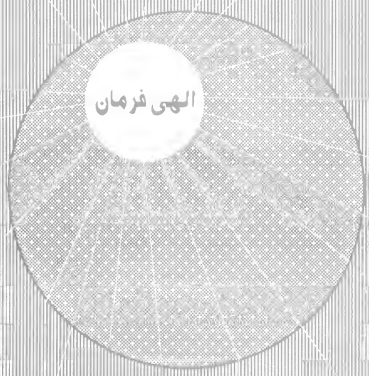

بسم الله الرحمن الرحيم

«واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئاً و بالوالدين احسانا وبذى القربى واليتامى والمساكين والجار ذى القربى والجار الجنب والصاحب بالجنب وابن السبيل وما ملكت ايمانكم ان الله لا يحب من كان مختالاً فخورا» (النساء - ٣٦)

ترجمه: وعبادت الله كنيد وبا او هيچ چيز را شريك نه سازيد، وبه پدر ومادر نيكو كاري كنيد و به خويشان ويتيمان و مساكين و همسايه خويشاوند و همسايهء اجنبى وبه همنشين بر پهلو نشسته و به مسافر وبر آنكه مالك او هستيد، هر آينه الله دوست ندارد كسى را كه متكبر و خود ستاينده باشند.